25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6794 | 12 ՄԱՅԻՍ 1908 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 24 ՌԷՊԻ-ՒԼ-ԱԽԷՐ 1326 | 25 Mai 1908 25me année № 6794

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK„
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՔԻՉ ՄԸ ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Բուծարաններու օգտակարութիւնը՝ բերքի առատութեան և աշխատութեան դիւրութեան տեսակէտներով.— Բուծարաններու տրուելիք յարմարագոյն ձեւը.— Բուծարաններու մասին եղած անտեղի առարկութիւններ.— Փոքր թղթակցութիւն։

Թուրքիոյ այն երկիրները ուր կլիման բարեխառն և նոյն իսկ մեղմ է, շերամաբուծութիւնը՝ ինչպէս ըսինք շատ անգամ, բաւական կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ հողագործական աշխատութեանց տեւական շարքին մէջ, հասոյթի պատկառելի աղբիւր մը ապահովելով այն ընտանիքներուն, որոնք բազմանդամ ըլլալով, կրնան գարնան մէջ մէկ երկու ամիս օգտակարապէս զբաղիլ այդ արհեստով։

Անցեալ տարի քանիցս առիթ ունեցանք շերամաբուծական հարցերով զբաղելու. մի առ մի թուեցինք [illegible] օգտակարութիւնը և զայն գործադրելու լաւագոյն եղանակները պարզեցինք շարք մը յօդուածներով. զանոնք կրկնելու հարկ չկայ. միայն թէ քանի որ շերամի եղանակը սկսած է շատ տեղեր, մասնաւոր ցուած խրատներ կամ հրահանգներ կրնան մեծապէս օգտակար ըլլալ շերամաբոյծներուն, ուղղելով անոնց ուշադրութիւնը այս կամ այն կէտին վրայ։ Ամէնէն առաջ կ'ուզենք շեշտել բուծարաններու (քէրէվէթ, clate) կարեւորութիւնը, խոզակի առատութեան և շերամաբուծական աշխատութեանց դիւրութեան կրկնակի տեսակէտներով. առաստաղը 3-4 մեթր բարձրութիւն ունեցող սենեակի մը կամ սրահի մը մէջ, բուծարաններու շնորհիւ, 2-3 խաւի կամ աստիճանի վրայ շերամ պահելը կարելի է. մինչդեռ սովորական դրութեամբ միայն մէկ խաւի վրայ շերամ կրնայ տարածուիլ. գէշը հոն է մանաւանդ որ այս վերջին դրութեան մէջ, շատ անգամ ուղղակի գետինը փռուած փսիաթներու վրայ կը տարածեն շերամները, ենթարկելով զանոնք մեւկերու ան[illegible] [illegible] ընչութենէն գոյացած ախտային կաղին վնասակար ազդեցութեանց։

Ոմանց համար, բուծարաններ շինել տալը ծախքի դուռ մը կը նկատուի. բայց պէտք չէ մոռնալ թէ՝ այդ ծախքը մէն մի տուփ հունտի համար, 3-400 դրուշը չանցնիր. եթէ ձեռքը շինուելու ըլլայ աւելի աժան ալ կրնայ ըլլալ, մանաւանդ որ շերամաբոյծը ինքն ալ կարող է պատրաստել այդ բուծարանները, բաւական է որ ուրագ և սղոց գործածելու վարժութիւնը ունենայ։ Բուծարանները կը շինեն փայտէ ձողերով և երկաթէ բարակ թելերով. մէկ բուծարան կրնայ 3-4 աստիճան կամ յարկ ունենալ, իւրաքանչիւրին իրարմէ հեռաւորութիւնը ըլլալով 60-65 հար. մեթր. մէն մի յարկի լայնութիւնը 1 մեթրէն աւելի ըլլալու չէ. հակառակ պարագային թեւ հասցնել և հետեւաբար մէջտեղի որդերը լաւ խնամել կարելի չէ։ Բուծարանի մը մէն մի յարկը որ շարժուն է, երկաթեայ բարակ թելով հիւսուած կամ ցանցաթելով ծածկուած կ'ըլլայ. ասոր վրայ կը փռեն հաստ թղթեր և շերամորդերն ալ, ցանցառ կերպով կը տարածեն այդ թղթերուն վրայ, առանձին առանձին խաւմերու (քիւմէ, lit) բաժնելով զանոնք։ Բուծարաններու անհամեմատ մեծ առաւելութիւնը անգիտանալ ուզողները կ'առարկեն թէ խոզակի ատեն ցախ անկելը դժուար կ'ըլլայ. շատ ծուռ ու անտեղի է իրենց այդ առարկութիւնը. այսօր բուծարանի դրութիւնը ընդունուած է ամէն ուրեք և հաստատեց'ք որ ցախ անկելու համար դժուարութիւն չի քաշուիր բնաւ։ Իբրեւ ցախ կը գործածեն, սավօրաքար, ցախաւելի երկայն ճիւղեր, կաղնիի ոստեր, վայրի մանանեխի տունկեր և ուրիշ նմանօրինակ ճիւղաւոր իրեր. եթէ ասոնց տեղ Տավրիլի շարժուն վանդակները գործածելու ըլլանք, ցախի գործածութիւնը ա՛լ աւելի կը դիւրանայ. յառաջիկային թողլով այդ վանդակներուն ընծայած անհամեմատ առաւելութիւնները, կը փակենք մեր այսօրուան Առալիսը բուծարաններու խնդրով և կը հրաւիրենք շերամաբոյծները նոր դասակարգը, առանց բացառութեան ընդունիլ զանոնք. եթէ կ'ուզեն խոզակի առատ բերք ունենալ։

Կարին — Ն. Յ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

ՓՈՔՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Գ. Կ. Ո.—Ուրֆա).— Կը գրէք թէ կան ձեր կողմերը պտղատու ծառեր, 20, 30, 40 տարեկան, որոնք շատ պտուղ կը ցուցադրեն նախապէս, բայց անոնց գրեթէ ⁰/₀ին 80ը փուճ կ'ըլլէ վերջէն. ուրիշներ ալ շատ զօրեղ ըլլալով հանդերձ, պէտք եղածին չափ ծաղիկ չեն բանար. կը փափաքիք իմանալ պատճառները և գիտնալ անոնց դարմանը։ Արեւելքի 6479 թիւին մէջ (2 մայիս 1907), ծառամշակութեան վրայ խօսելով, ըսինք թէ սովորական կերպերով խնամուած ծառ մը ինչո՞ւ երբեմն անպտուղ կրնայ մնալ. այդ առթիւ, փայտ և պտուղ արտադրող պատկները զանազանեցինք իրարմէ և աւելցուցինք թէ պատուաստի գործողութեան ատեն, պէտք է անպատճառ նկատողութեան առնել այս պարագան. հետեւաբար, ձեր այն ծառերը որոնք առաջձի կողմէ շատ զարգացում ունին և ծաղիկ քիչ կը կրեն, իմ կարծիքովս՝ անպատճառ պատուաստուած չեն պտուղի պատկներով։ Գալով այն ծառերուն, որոնք նախապէս շատ պտուղ կը ցուցադրեն, բայց անոնց մեծ մասը փուճ կ'ըլլէ, ատոր ալ պատճառը բուսաբանական է, ըստ ամենայն հաւանականութեան. տեսէ՛ք թէ ինչո՞ւ։ Պիստակենին երկտուն (օրինակ [illegible]) [illegible] կը պատկանի. այսինքն թէ արու ծաղիկները և էգ ծաղիկները միեւնոյն ծառին վրայ չեն գտնուիր, այլ տարբեր տարբեր ծառերու վրայ. պտղատու ծառերէն թզենին, արմաւենին, անտառի ծառերէն՝ ուռենին, հաւամրգին, բոյսերէն՝ կանեփը եւայլն պիստակենիին պէս երկտուն են։ Մինչեւ որ բեղմնաւորութիւնը չկատարուի, ծառը պտուղ չկրնար բանել. առանց արու ծաղիկի միջամտութեան, բեղմնաւորութիւնն ալ անկարելի է. հետեւաբար երբ պիստակենիի ծառաստանի մը մէջ, պէտք եղածին չափ արու ծաղիկ պարունակող ծառեր չգտնուին, բեղմնաւորութիւնը կը դժուարանայ. շատ հաւանական է որ ձեր յիշած ծառերը այս պարագային մէջ կը գտնուին, որով բեղմնաւորութենէ զրկուելով, պտուղ չեն բռներ. նոյնը կը պատահի շատ անգամ Իզմիրի այն կողմերը ուր թզենիի ընդարձակ ծառաստաններ կան։ Պիստակենիի յառաջացուած հողին չափազանց արգասաւոր ըլլալը, անոնց ծաղիկներուն բեղմնաւորութեանը ատեն, օդերուն շատ անձրեւոտ երթալը կամ չափազանց ուժով փչող հովերը կրնան իրենց կարգին կանոնաւոր բեղմնաւորութեան մը արգելք ըլլալ։ Հիմայ որ ձեզ հետաքրքրող խնդրոյն պատճառները պարզեցինք, ձեզ կը մնայ գործադրել հարկ եղած դարմանը, որ կը կայանայ գլխաւորաբար յարմարագոյն պատուաստման ու արու և էգ ծառերու պատշաճ ընկերակցութեան մէջ. իսկ ինչ որ կը վերաբերի կլիմային, այդ մասին ձեռքերնուս բան չի գար. չը մոռնամ ըսելու թէ՝ ամեալ ծառերու կրկնապատուաստումը իր անմիջական օգուտը ունի։ Մեր այս պատասխանը փակելէ առաջ, սա ալ ըսենք թէ՝ հունտէ գոյացած պիստակենիի տունկերուն ⁰/₀ին 10 առ հասարակ արու անհատներ են, չեմ գիտեր թէ այս դիտողութիւնը ըրա՞ծ են ձեր կողմերը։ Պիստակենիի պատուաստման եղանակները բազմազան են Եւրոպայի մէջ, զոր օր. պատկի պատուաստում, սրնգաձեւ, պատկաձեւ և ճեղքի դրութեամբ պատուաստում. ձեր կողմերը ո՞ր դրութեան նախապատուութիւն կը տրուի, կ'ուզէի այս մասին տեղեկութիւններ ստանալ ձեզմէ։

(Տ. Պ. Բ. Էնկիւրի).— Կովի մը հիւծախտէ բռնուած ըլլալը կարելի է հասկնալ tuberculine կոչուած միքրոպային հեղուկի մը ներարկումովը. երբ այդ հիւանդութիւնը բոյն դրած է արդէն կովուն մէջ, մարմնոյն տաքութիւնը կ'աւելնայ. հակառակ պարագային մէջ, կենդանիին չը ներգործեր. Ֆրանսայի մէջ Տօքթ. Քալմէթ նոր փորձերու ձեռնարկած է, tuberculineը պատուաստի փոխելու համար. մինչեւ հիմա կատարած փորձերը, մեծ յոյս կը ներշնչեն այս մասին։

(Պ. Մ. Կ. Կեսարիա).— Ձեր նամակէն կը հասկցուի թէ՝ տնաշէն (էվճիմէն) մարդու մը տիպարը կը ներկայացնէք, ի մեծ գոհունակութիւն անշուշտ ձեր կէսին և ձերայնոց. այս իսկ պատճառաւ կ'ուզէք ձեռքի տակ ունենալ գիրք մը ուր խօսուած ըլլայ այն եղանակներուն վրայ զորս կարելի է գործադրել. տուն մը, ըլլայ ան քաղաքի և կամ գիւղի մէջ ներքնապէս զարդարելու, պահպանելու և խնայողաբար նորոգելու համար. ահաւասիկ ձեր ուզած աշխատութիւնը որ դեռ մօտերս հրատարակուեցաւ Ֆրանսայի մէջ.

Comment on orne, en entretant et on répare sa maison à la ville et à la campagne. par Blanchon. 1 vol. de 344 pages avec 129 figures. prix

ՆՈՅՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Ակադեմական Լիւտովիք Հալէվիի առաջին թատերախաղը.— Մ. Ժիւլ Լըմէթրի վերջին գործը.— Ռասին և Գոռնէյլ.— Ծանօթ թատերագիր Մ. Պրիէօի նոր հեղինակութիւնը. «Սիմոն»։

Անցեալ շաբթուան քրոնիկովս խօսած էի հանգուցեալ ակադեմական Լիւտովիք Հալէվիի կեանքին ու գրական գործունէութեան վրայ։ Գրական հանդէս մը իր մէկ անտիպ գրութիւնը կը հրատարակէ, որուն մէջ հռչակաւոր ակադեմականը կը խօսի իր առաջին թատերախաղին մասին։ Ահա այդ գրութեան մէկ քանի շահեկան մասերը.— «Առաջին թատերախաղս եղաւ «Անթրէ, մեսիէօ մէսամ» որ ներկայացուեցաւ Պուֆ-Բարիզիէն թատրոնին բացումին օրը, 5 յուլիս 1855, այսինքն աւելի քան յիսուն տարի առաջ։ Այս միջոցներուն նախարարներու ժողովին ընդհանուր քարտուղարին օգնականն էի։ 1855 յունիսի վերջերը, մէկը դուռս կը զարնէ... Մտէ՛ք... Դուռը կը բացուի ու կը տեսնեմ Ժագ Օֆէնպախը, դեռ նուագապետ Թէաթր-Ֆրանսէզի։

— Մ. Լիւտովիք Հալէվի։

— Ես եմ։

Առաջին անգամն էր որ կը հանդիպէինք իրարու։ Ներս մտաւ, նստաւ և ըսաւ ինծի.

— Կ'երեւայ թէ թատրոնի համար մեծ յօժարութիւն ունիք։

— Ո՞վ ըսաւ ատիկա։

— Տիւբոնշէլ, Օբէրայի նախկին տնօրէնը։

— Այդ պարագային մեծ բան մը չսորվեցուցաներ ատիկա, որովհետեւ ես ըսած եմ իրեն։

— Չեմ գիտեր թէ ինչ ըսեմ, շարունակեց Օֆէնպախ. գալ շաբթու թատրոնին բացումը պիտի կատարուի. Լամպէր Թիպուռ խոստացած էր նախերգանք մը գրել, բայց այս պահուս շատ զբաղած է ան։ Կ'ուզէ՞ք արդեօք իրեն տեղ գրել զայն։

Շլացած էի։ Տնօրէն մը ինծի կը դիմէր... Խանդավառութեամբ ընդունեցայ։

— Վաղը յանձնելու էք զայն։

— Վա՞ղը, ինչ կ'ըսէք։

— Առ առաւելն մինչեւ երկու օր։

— Կը հաւանիմ, բայց պէտք էր ընդհանուր քարտուղարին հարցնեմ թէ կրնա՞մ...

Արտօնութիւնը տրուեցաւ, սա պայմանով որ պէտք չէր խաղը ստորագրէի։

Նախերգանքը քսանըչորս ժամէն գրուեցաւ, քառասունըութը ժամ վերջը սորվուած էր, ու ներկայացուեցաւ յաջողութեամբ։»

⁂ Ծանօթ քննադատ և ֆրանսական ակադեմիայի անդամ Մ. Ժիւլ Լըմէթր վերջերս հրատարակեց նոր գիրք մը՝ Ժան Ռասին, որ ամփոփումը մըն է այն բանախօսութիւններուն զորս ինք կարդաց այս ձմեռ Բարիզի Աշխարհագրական Ընկերութեան սրահներուն մէջ։ Կարդաց կ'ըսեմ, որովհետեւ Մ. Ժիւլ Լըմէթր Ֆրանսայի լաւագոյն բանախօսներէն մէկը ըլլալով հանդերձ՝ ընդհանրապէս կը կարդայ իր ճառերը։ Բայց թէ ինչ է ասոր պատճառը, աւելի լաւ կ'ըլլայ եթէ իրմէ լսէք զայն. «Նշանաւոր բանախօս մը չէի։ Որովհետեւ երկրորդական գաղափարներ կը ներկայանային մտքիս զորս չէի ուզեր փախցնել։ Եւ այսպէսով չէի կրնար խօսքերս վերջացնել։ Ամէն անգամ որ յաճ պատրաստից խօսիլ որոշած եմ, չեմ յաջողած։ Ընդհանրապէս նօթեր կ'ունենայի առջեւս, բանախօսութեանս կարգ մը մասերը գոց կը սորվէի, միւսներուն համար նօթերուս կը դիմէի... Վերջապէս որոշեցի որ այլ եւս կարդամ և այսպէսով շատ հանգիստ եմ։» Իր ներկայ գործին մէջ հմուտ ակադեմականը կը խօսի մանաւանդ Ռասինի գրական գործունէութեան վրայ։ Շատ տեղեր Ռասինն ու Գոռնէյլը կը բաղդատէ իրարու հետ և միշտ նախապատուութիւնը կու տայ առաջինին գլխաւորաբար սա պատճառով, Ռասին իրական մարդը կը ներկայացնէ իր ողբերգութիւններուն մէջ, իսկ Գոռնէյլ իտէալ մարդը։ Ռասին առաքինութիւններուն քով մոլութիւններն ալ տեսած է. կարելի է ըսել որ կերպով մը նախակարապետ եղած է իրապաշտ դպրոցին։ Միշտ ճշմարտութիւնն ու բնականութիւնը փնտռած է, ճշմարտութիւն դէպքերու մէջ, բնականութիւն զգացումներու մէջ։ Ռասինի գործերը չեն հիննար բնաւ, որովհետեւ ինք ներքին մարդն է որ ուսումնասիրած է, ներքին մարդը որ չէ փոխուած հին ատեններէն մինչեւ հիմա։ Հայր մը որ իր աղջիկը կը զոհէ իր շահերուն (Iphigénie), լքուած կին մը որ իր ամուսինը սպաննել կու տայ անոր մէկ մրցակիցին կողմէ (Andromaque), կին մը որ իր խորթ զաւակը կը սիրէ, բայց անկէ չսիրուելով կը չարչարէ զայն (Phèdre). ասոնք այնպիսի բաներ են որոնք դեռ մինչեւ այսօր կրնան պատահիլ։ Մինչդեռ Գոռնէյլի հերոսները, թէեւ առաքինի, թէեւ վսեմ, թէեւ ազնիւ, բայց այնքան անբնական են որ կարծես ուրիշ մոլորակի մը կը վերաբերին։ Գոռնէյլի լեզուն չափազանց ատենաբանական է և այս պատճառով անհանդուրժելի (միշտ Մ. Ժիւլ Լըմէթրի գիրքին համեմատ), իսկ Ռասին շատ աւելի պարզ ու հասկնալի կերպով գրած է։ Իր ոճը յստակ է ու գեղեցիկ, սահուն ու ներդաշնակ, խանդոտ ու նրբակրօն։ Ձախ յանգեր չի փնտռեր բնաւ, գիտնալով որ ներդաշնակութիւնը գեղեցիկ նմանավերջութիւններու մէջ չի կայանար լոկ, այլ ամբողջ տողին մէջ։ Ուսումնասիրութիւնը կը վերջանայ սա տողերով, որոնց մէջ խտացած է գործին ամբողջ ուղղութիւնը. «Գ. Հանրապետութեան կողմէ Վիքթոր Հիւկոյի անունին կանգնուած վրդովալից և հերձատ յիշատակարանին հարթ քանդակներէն մէկը կը ներկայացնէ Շան զ'Էլիզէի մէջ անոր ընդունելութիւնը միւս բանաստեղծներուն կողմէ։ Հոն կը գտնուին Հոմերոս, Շեյքսպիր, Տանդէ. հոն են նաեւ Գոռնէյլ, Մոլիէռ, Ռապըլէ, Վոլթէր և չեմ գիտեր դեռ ո՛վ։ Շատ լաւ է ատիկա։ Ռասին անոնց մէջ դրուած չէ։ Ատ ալ շատ լաւ է, որովհետեւ Ռասին անոնցմէ տարբեր է։»

⁂ Անցեալները Գոմէտի-Ֆրանսէզի մէջ հոծ բազմութեան մը առջեւ առաջին անգամ ըլլալով ներկայացուեցաւ յուզիչ տրամ մը, Սիմոնը, զոր հեղինակած էր ծանօթ գրագէտ ու թատերագիր Մ. Պրիէօ, որ ինչպէս ծանոյց Արեւելք, անցեալները Կ. Պոլիս այցելեց։ Խաղը, որ ընկերային խիստ կենսական հարցի մը շուրջ կը դառնայ, տեղի տուաւ կարգ մը թեր ու դէմ վիճաբանութիւններու որոնք կը շարունակուին տակաւին Բարիզեան քանի մը թերթերու մէջ։ Այր մը պէ՞տք է սպաննէ իր կինը, երբ անոր անհաւատարմութեան [illegible] Մ. Պրիէօ, բայց նոյն [illegible] զայն սպաննելու տկարութիւնը ունենայ, իր ոճիրին արդար պատիժը պիտի ստանայ։ Այսպէս Սիմոնին մէջ երիտասարդ մը, Էտուար տը Սէրժագ, նմանօրինակ պարագայի մը մէջ գտնուելով իրաւունք ունենալ կը կարծէ իր պատիւը փրկելու համար իր կինը սպաննելու, որմէ վերջ անձնասպան ըլլալ կը փորձէ, բայց չի յաջողիր։ Քանի մը թեթեւ վէրքեր միայն կը ստանայ. նաեւ ուղեղային ցնցում մը, որու հետեւանքով բոլորովին կը կորսնցնէ իր յիշողութիւնը, զոր տակաւին յետոյ կը վերստանայ։ Տասնըհինգ տարիներ կ'անցնին։ Էտուար տը Սէրժագ խաղաղ կ'ապրի իր աղջկան, Սիմոնի հետ, որ իր մօրը սպաննութեան ատեն վեց ամսու էր և բան մը չի գիտեր այդ մասին։ Հայրը այնպէս հաւատացուցած է իրեն որ իր մայրը ձիէ մը իյնալով մեռած է։ Միշէլ Մինիէ անուն երիտասարդ մը կը սիրէ Սիմոնը ու կը սիրուի անկէ։ Պիտի ամուսնանան, բայց երիտասարդին ծնողքը, որ տեղեակ է Սիմոնի մօր մահուան պարագաներուն, կը հակառակին իրենց միութեան չուզելով ոճրագործի մը աղջիկ ունենալ իրենց ազգականներուն մէջ։ Սիմոն չի կրնար նախապէս այս մերժումին պատճառը հասկնալ, բայց կը յաջողի իմանալ զայն իր սիրահարին բերնէն։ Ինչ պէտք է ընէ հիմա խեղճ աղջիկը. ամենեւին չէ ճանչցած իր մայրը և մինչեւ վերջը հօրը մօտ ապրած է։ Պէ՞տք է արդարացնէ իր հայրը թէ ո՛չ։ Մէկ կողմէն որդիական սէրը կ'արգիլէ զինքը՝ զայն դատապարտելու, միւս կողմէ ինքզինքը կը տեսնէ խաւմզուած ոճիրի մը առջեւ։ Կը փորձուի նախ՝ դատապարտելու իր հայրը, և երբ ան իրեն կը մօտենայ զինքը համբուրելու, կը փախչի անկէ։ Բայց շատ չի տեւեր իր այս զգացումը, և հզօր զգլխումով, երկուստեք թափուած արցունքներու և ընդհանուր հաշտութեան մէջ խաղը կ'աւարտի։

Հ. ԼՈՒՍԱՐՓԻ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Նուրբ ու փափուկ զգեստները կը մաքրուին, եթէ ֆոնէլայի կտորով մը վարսակի ալիւրի մէջ թաթխուելէ յետոյ շփուին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ
ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Էտուարտ թագաւորը յառաջիկայ ամսոյ սկիզբը Ռէվալի մէջ այցելելու կ'երթայ Նիքոլա կայսեր։ Թագաւորը եւ կայսրը, երկու ազգականներ, տարիներէ ի վեր չէին տեսած զիրար։ Վերջին անգամ Ֆրէտէնսպորկի մէջ, ծերունի Քրիստիան թագաւորին արքունիքը, ուր ամէն ամառ ընտանեկան շրջանակ մը կը կազմուէր՝ այսինքն այն տարին, ուր Էտուարտ Է. յաջորդած էր Վիքթորիա թագուհիին, և երկրորդ տարին Թրանսվալի պատերազմին։ Պօէրները, թէեւ ուժասպառ, բուռն ընդդիմութիւն մը կ'ընէին դեռ, և ազգերու համակրութիւնը միշտ իրենց կողմն էր տակաւին։ Ամէն ոք գիտէր թէ այդ պատերազմը Անգլիոյ նպաստաւոր ելք մը պիտի ունենար, բայց Անգլիոյ մէջ շատերը դժգոհիլ սկսած էին պատերազմին տեւողութենէն և անոր պատճառած ահռելի ծախքերէն։ Էտուարտ թագաւորը [illegible] յաջորդեց իր մօրը, և իր ազգը տարիթ ունեցած չէր զինքը իբր քաղաքագէտ անձնաւորութիւն մը համարելու, և չէր կրնար կարծել որ Էտուարտ Է. այդ վիճակին մէջ զանազան անակնկալներ պիտի պատճառէր իրեն։ Այդ ատեն Անգլիայէն աւելի ուրիշ ազգեր, մանաւանդ Ռուսիա, քաղաքային մեծ համբաւ ունէին։ Ռուսիա կը պատրաստուէր ո՛չ միայն Մանչուրիան կցել Ծայրագոյն Արեւելքի իր ստացուածքներուն, այլ նոյն իսկ Մոնկոլիոյ և Թիպէթի մէջ մեծ ազդեցութիւններ ձեռք բերել։ Իր ազդեցութեան ոյժը տարածեց մինչեւ Դիպէթ, և միեւնոյն տարւոյն մէջ Տալայի Լաման, պատգամաւորութիւն մը ղրկած էր Ցարին, որ Պուտտայական Ասիոյ պաշտպանը կը համարուէր։ Դիւանագիտական անձկութիւնը զգալի էր թէեւ, բայց կը յուսացուէր տակաւ ալ նպաստաւոր միջոց մը գտնել։ Վերջապէս, ի՛նչ աստիճանի մէջ ալ որ ըլլար Ռուսիոյ ոյժը, դարձեալ շատ ամուր ու տոկուն ոյժ մը ճանչցուած էր այն, և Անգլիոյ զօրութենէն աւելի զարգացման յարմար, վասն զի Անգլիոյ երկիրները նաւային յարաբերութեամբ միայն կապակցութիւն ունէին իրարու հետ և բանակն ալ այն ատեն բարենորոգման կարօտ վիճակի մը մէջ կը համարուէր և քանակով ալ շատ աննշանական։ Անգլիոյ մէջ քաղաքակրթութիւնը բարձր աստիճանի հասած էր, բայց զինուորական ոյժը տկար էր։ Ռուսիոյ մէջ կար սակայն ուշ զարգացած և Ծայրագոյն Արեւելքի եր-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 67 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԺԷ.

ՄՕՐԻՍ ԼԸ ՇԱՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

«Ա՛հ, եղբայրս պիտի մեռնէր այն միջոցին ուր այնքան պատճառներ ունէր ապրելու և ծանր պարտականութիւններ կատարելու, մեծ պատասխանատուութիւններով շրջապատուած։ Ռօպէր ապրելու էր։ Ինծի անկարելի կը թուէր որ բժշկական արուեստը և եղբօրս առոյգ կազմուածքը չյաղթէին իր հիւանդութեան։ Երբ իր սենեակը դարձայ, հակառակ բժիշկին կողմէ եղած պատուէրին, որ բացարձակ լռութիւն և հանգիստ հրամայած էր, տեսայ թէ Ռօպէր կ'արտասուէր։ Եղբայրս, այնքան արիասիրտ ու անվեհեր հոգիի տէր, արցունք կը թափէր։

«— Մօրիս, շատ խղճալի վիճակ մը ունիմ, ըսաւ եղբայրս տկար ձայնով մը. իմ յանցանքներս մեծ են և [illegible] ինծի։ Մարդոց ամէնէն երջանիկն եղայ քանի մը ամիս։ Այդպիսի երջանկութեան մը չի ներեր ճակատագիրը։ Եւ հիմա իմ եղբօրս ցաւ ու քայքայուած միայն կը ձգեմ.

«Ուզեցի եղբօրս խօսքը ընդմիջել, հաւատացնելով թէ իր վիճակը լաւ էր և թէ ապագային... Սրտաճմլիկ ժպտութեամբ մը պատասխանեց.

«— Կ'ուզեմ հաւատ ընծայել այդ բանին, առկայն ինչ հարկ կայ խաբուելու... Գիտեմ ինծի հետ թո՛ղ չմեռնի այդ անցեալին յիշատակը, որ ինծի պատճառեց սիրային ամէնէն շլացուցիչ հպարտութիւնը և խոր երախտապարտութիւն մը կը ներշնչէ ինծի։ Աւելի մօտեցի՛ր. հիմա կրնամ Օռօրի վրայ խօսիլ, առանց թերացած ըլլալու փափկանկատութեան մէջ...

«Այն ատեն իր ուժերը վերստանալով՝ Ռօպէր պատմեց Ռօշ-Թօբէի մէջ անցուցած ամառը, որուն սոսկալի հետեւանքները մտքէն չէր անցուցած։ Տղուն վրայ խօսեցաւ, որ արցունքներու և առաւպանքի մէջ պիտի ծնէր։ Ռօպէր չպիտի տեսնէր իր զաւակին երեսը։ Բոցաբորբոքուած այցելուհիին սուսերը արդէն իսկ կ'իջնէր դէմքին վրայ... Ձեր վրայ խօսեցաւ այնպիսի շեշտով մը որ սրտերնիդ պիտի յուզէր, եթէ լսէիք։

«— Տիկին Տանթէի և քեզի կը յանձնեմ Օռօրի վրայ հսկելու գործը. ձեր երկուքին կը յանձնեմ այդ խեղճ տղան, եթէ երբեք ապրի։ Բայց ինչ կեանք պիտի ունենայ ան։ Առանց իրաւունքի և տիտղոսի քարիա մը և զոհ մը. աւելի յետոյ ինչ պիտի ըլլայ վիճակը։ Հայրս Օռօր, Օռօ՜ր... Ռօպէրի ուժերը կը պակսէին զգալապէս։ Շունչ մը մնացած էր վրան, այնպէս որ տկար ձայնով մը ըսաւ.

«— Հեռագիրներն ու նամակը այրէ՛... Երբ Օռօրը տեսնես, իրեն ըսէ որ իմ վերջին մտածումս... եղած է...

«Ռօպէր ճիգ մը ըրաւ, տեղէն ելլելու համար, ու մրմնջեց.

«— Իրեն համար։

«Իր վերջին բառն եղաւ աս... Աչքերը գոցուած էին։ Անկողնոյն մէջ կը հանգչէր, դէմքը սաւաննէն աւելի ճերմկած։ Վայրկեան մը յետոյ անձկութեամբ ըսի.

«— Ռօպէր, խօսէ՛։

«Ռօպէրի դէմքին վրայէն շող մը անցաւ, ժպիտ մը տառերին նման, բայց շրթունքները վեր չելան ալ եւս։ Եղբայրս ա՛լ եւս չպիտի սթափէր... Իր հոգեվարքը կարճատեւ եղաւ. քանի մը վայրկեան յետոյ ո՛չ եւս էր...

Երկար լռութիւն մը տիրեց։ Մօրիս Լը Շար ձեռքերուն մէջ առած էր դէմքը։ Երբ վեր առաւ արցունքներով ողողուն դէմքը, տեսաւ որ Ժանն Տանթէ իր դիմաց կուլար լռիկ։ Երբ յաջողեցաւ իր յուզումը զսպել, Մօրիս Լը Շար յարեց.

— Հարկ էր որ պատասխանէի տը Մօրոյլ մարքիզուհիին։ Նորէն կարդացի վերջին հեռագիրը և պատասխան մը գրեցի, զոր ընդունած ըլլալու է։ Անխուսափելի բռնութեամբ մը ծանուցի Ռօպէրի մահը։ Յետոյ, սիրեցեալ եղբօրս կամքին հպատակելով, մարքիզուհիին վերջին հեռագիրը այրեցի։ Ինչո՞ւ համար առաջին հեռագիրը և նամակը չայրեցի, ուր Տիկին տը Մօրոյլ իր վիճակը կը յայտնէր Ռօպէրի։ Ես ալ չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ գործեցի այդ անխոհեմութիւնը։ Անտարակոյս դժուարին կուգար այդքան շուտ բնաջինջ ընել այն բանը, որ քաղցր յուզումներ պիտի պատճառէր եղբօրս։ Ինծի այնպէս կը թուէր որ Ռօպէրէն բան մը պիտի անէանար անոնց փճացումով։ Ուստի այդ գրերը մնացին գզրոցիս մէջ, որ բանալիով գոցուած էր։ Մտքէս չանցաւ զանոնք այրելու այն միջոցին, երբ զբաղած էի մեռելական սխուր արարողութիւնները կարգադրելու, կարգ մը միջոցներ ձեռք առնելու, ծառաները արձակելու, նամակներ գրելու, պաշտօնագիրներ դասակարգելու։ Ութը օր յետոյ ստուգեցի որ գզրոցս թէեւ գոց, սակայն մարքիզուհիին նամակն ու հեռագիրը հոն չէին գտնուեր։ Նախ ենթադրեցի թէ ես իսկ տեղափոխած էի զանոնք, աւելի ապահով տեղ մը դնելով։ Կրնայի կորսնցուցած ալ ըլլալ։ Անկարելի բան մըն ալ չէր, — թէեւ ծանր կուգայ ինծի այդ խոստովանութիւնը ընելու — քանի որ վշտիս պատճառաւ նորէն անձնատուր եղած էի իմ մոլութեանս. ալ եւս չխորհելու և չտառապելու համար, ափիոնի ծխափողս կը վառէի, և յաջորդաբար քանի-երեսուն անգամ կուլ կուտայի թունաւոր ծուխը, որ հոգիս կը թմրեցնէր։ Բայց քիչ ատենէն ակներեւ իրողութեան առջեւ ստահոգ մտածումը գոյացուցի թէ այդ թուղթերը գողցած էին ինէ։ Ո՞վ էր գողցողը և որո՞ւն հաշւոյն։ Երկար ատեն չկրցի հասկնալ։ Կասկած մը արթնցաւ մտքիս մէջ. Սթրէքօֆ իշխանուհին չէ՞ր։ Բայց Պէկկրատէն հեռացած էր ան։ Ամէն պարագայի մէջ չէր կրնար առանձին գործած ըլլալ։ Պէ՞տք էր կասկածիլ գերման խոհարարուհիին կամ զուիցերիացի սենեկապանին վրայ, որոնք Ռօպէրի քով կը ծառայէին։ Ամէն պարագայի մէջ՝ գողութիւնը ճարտարօրէն կատարուած էր, քանի որ խարտակում չկար։ Կեղծ բանալիներու միջոցաւ բացուած ըլլալու էր։ Վերջապէս անթափանցելի կը մնար այդ գողութիւնը։ Քանի մը օր յետոյ նամակ մը առի Տիկին տը Մօրոյլէ։ Արժանաւոր ամօթխածութեամբ մը և ի մեծ վստահութեամբ մը ինծի կը դիմէր, իբր աւանդապահ Ռօպէրի մահուան գաղտնիքին։

Հակառակ ձեռք առնուած զգուշութեանց, այդ ողբերգական վախճանին պատճառը տարածայնուած էր. լրագիրները ճշմարտութեան շատ մօտէն անցած էին։ Իմ պարտքս չէ՞ր Տիկին տը Մօրոյլի հաղորդել բովանդակ ճշմարտութիւնը։ Բայց քաջութիւն չունեցայ մարքիզուհիին յայտնելու թէ իր նամակն ու հեռագիրը գողցուած էին, և ատիկա իմ պատճառաւս։ Վատ գտնուեցայ։ Սա արդարացումը ունէի թէ նամակս կրնար կարդացուիլ թշնամիներու կողմէ. բայց չէի խորհեր ապահով միջոց մը գտնել՝ անոր ձեռքը հասցնելու համար։ Կրնայի ընել այդ բանը, քանի որ Ռօպէրի առաջին քարտուղարը, շատ բարեկիրթ ու վայելուչ երիտասարդ մը, արտաքին գործոց նախարարութենէն հեռագրով կանչուած, Բարիզ կը մեկնէր, իրողութիւնները ճշդիւ հաղորդելու համար։ Կրնա՞մ ձեզ ծածկել թէ ափիոնը, որով կը վիճնացայի, խելքս կորսնցնելու աստիճան, ուղեղս և ձեռքս անգործութեան կը դատապարտէր։ Զգացի որ այդ մասնաւոր թղթատարը ճամբայ ելլէ, առանց տանելու նամակը, որ շատ դիւրաւ պիտի անցնէր մարքիզուհիին ձեռքը։ Եւ որովհետեւ մարդ շատ ճարտար է, երբ անիրաւ է, գէշ պատճառներ գտնելու, ես ալ ինքզինքս համոզեցի թէ ո՛չ Ռօպէրի և ոչ ալ ինծի վայել պիտի ըլլար վտանգել կնոջ մը պատիւը, նամակը յանձնելով պատուիրակի մը, ո՛րքան ալ ուղիղ մէկն ըլլար ան։

(Շարունակելի)

կիրները յառաջացող ժողովուրդի մը բովանդակ ոյժը։ Այս էր ահա երկու երկիրներու վիճակը այն ատեն, երբ Ռուսիոյ և Անգլիոյ վեհապետները տեսակցեցան Ֆրէտէնսպուրկի մէջ։ Բայց այն օրէն ի վեր շատ մեծ փոփոխութիւններ տեղի ունեցան Անգլիոյ և Ռուսիոյ մէջ։ Անգլիա եթէ դաշնակցութիւն մը չկնքէր Ճաբոնի հետ, և այդ դաշնագրին տրամադրութեան համաձայն պարտաւոր չըլլար պաշտպանել Ճաբոնցիները, երբ պատերազմի ատեն երկու թշնամիները առանձինն մնային, Ճաբոն չպիտի համարձակէր յարձակիլ Ռուսիոյ վրայ։ Ռուսիա այսօր տարբեր տրամադրութեան մը մէջ պիտի ըլլայ։ Իրաւ է թէ առաջ դիւանագիտութիւնը մեծ սխալ մը գործեց այն ատեն գործը պատերազմի տանելով, քանի որ Ռուսիա պատերազմի պատրաստուած չէր դեռ, և այն հաշիւները, որոնք վերջապէս առաւ պարտութիւնը յառաջ բերին, մաթեմատիքական ճշգութեամբ եղած չէին։ Անգլօ-ճափոնական դաշնագիրը որ կնքուեցաւ ատենին, Ռուսիոյ յառաջխաղացումը արգիլելու համար էր։ Էտուարտ Է. որ Կալէսի իշխան եղած ատեն, արտաքին հանդէսներու բացումներ կը կատարէր միայն և վայելչութեան հոգածու էր, այդ դաշնագրէն զատ, իբրեւ կարողագոյն դիւանագէտ, միջազգային քաղաքականութիւնը տարբեր վիճակի մը բերաւ, և Անգլիան զանազան դաշնագիրներով օժտելէ զատ, Ռուսիոյ բարեկամութիւնն ալ ձեռք բերաւ։ Քիչ ժամանակի մէջ մեծ դէմք մը եղաւ և թերեւս գերազանցեց աշխարհի և թերեւս իր բոլ ակնկալութիւնները։ Էտուարտ Թագաւորը առաջին անգամ չէ որ Ռուսիա կ'երթայ։ Կալէսի իշխան եղած ատեն, 14 տարի առաջ, իր ամուսնին հետ Պետերսպուրկ գացած էր, Տանըմարքայի Թագաւորին, Ցեսարեւան արքայական ամոլին և ուրիշ իշխանական անձնաւորութեանց հետ ներկայ գտնուելու համար Նիկոլա կայսեր ամուսնութեան՝ Հէսի Ալիս իշխանուհիին հետ, որ նոյնպէս ազգական է Անգլիոյ թագաւորական գերդաստանին։ Ռուսիոյ և Անգլիոյ վեհապետական գերդաստանները շատ կապերով միացած են իրարու և այս ազգակցութիւնը կարեւոր դեր մը խաղցած է քաղաքականութեան մէջ։ Թէպէտ այս վեհապետներուն անձնական յարաբերութիւնները չեն կրնար երկու տէրութեանց շահերուն համապատասխան ըլլալ, հիմնապէս, բայց ո և է ազդեցութիւն կ'ունենան երկու տէրութեանց յարաբերութեան վրայ։ Ռուսիոյ պատմութեան մէջ կան ատոր օրինակները, և այսօր իսկ, ինչպէս կը ցուցնեն դիւանագէտներու զանազան յայտնութիւնները և մանաւանդ Պիզմարքի ծանօթ յայտարարութիւնները, երկու վեհապետական գերդաստաններու յարաբերութիւնները կը դիւրացնեն Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ յարաճուն մերձեցում մը։ Հետեւաբար, Էտուարտ Թագաւորին ուղեւորութիւնը պարզ այցելութենէ մը աւելի է։ Այս օրս ի վեր որ Անգլիոյ մէջ Էտուարտ Թագաւորը և Ռուսիոյ մէջ Նիկոլա կայսրը գահակալ են, ազգակցական կապերու նոր շղթայ մը, որ Վիքդորիա Թագուհիին և Աղեքսանդր Գ. Ցարին օրով, երկրորդ կարգի վրայ էր, առաջին կարգն անցած է, և քաղաքականութիւնը դիւրաւ չի կրնար հեռու մնալ ատոր ազդեցութենէն, մանաւանդ որ անձնական տրամադրութիւններն ալ հակառակ չեն քաղաքական տրամադրութեանց։ Էտուարտ Թագաւորին գահակալութիւնը այս մասին ալ նոր փոփոխութիւն մը առաջ բերած է։ Եթէ իր մօր հետեւէր, Ռուսիա և Անգլիա այսօր իսկ դեռ հակառակորդ պիտի ըլլային իրարու, բայց հիմա, ընդհակառակն, մօտեցած են իրարու և երեւոյթներէն դատելով աւելի պիտի մօտենան։ Երբ երկու վեհապետները տեսակցին Ռեվէլի մէջ, դիւրաւ պիտի հասկնան զիրար։ Իրաւ է թէ չպիտի կրնան հարթել ամէն դժուարութիւն, ամէն կարծիքի անհամաձայնութիւն, մանաւանդ անոնք որ իրենց բնութենէն յառաջ կուգան, բայց անժխտելի է թէ անգլեւռուս յարաբերութիւնները առաջուընէ աւելի բարեկամական պիտի ըլլան։ Քիչ ժամանակ առաջ այսպիսի բան մը անհաւանական պիտի կարծուէր։ Այս փոփոխութեան գրեթէ մեծ մասը Էտուարտ Թագաւորը յառաջ բերաւ, և իր յառաջիկայ այցելութիւնն ի Ռուսիա նոր առիթ մը կ'ընծայէ գնահատելու համար իմաստուն վեհապետին այս գործը։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ)

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը կատարել տուաւ փորձերը զրահապատ նոր յածանաւակի մը՝ Ինտամիդէպլ, որ ժամը 28 մղոն արագութիւն մը իրականացուց, գերազանցելով իրմէ առաջ շինուած ամէն ազգի բոլոր զրահաւորները։ Այդ նոր մարտանաւը մասը կը կազմէ համանման երեք զրահապատ յածանաւակներու։ Ֆրանսական թերթ մը բաղդատական ցուցակ մը հրատարակելով կ'ըսէ.— Ինտամիդէպլ ունի ժամ 28 մղոն արագութիւն, 305 միլիմետր տրամագծով ութ թնդանօթ և 188 միլիմետր հաստութեամբ զրահ. իսկ ֆրանսական Վալտէք-Ռուսօն ունի ժամը 23 մղոն արագութիւն, 194 միլիմետր տրամագիծով 14 թնդանօթ և 170 միլիմետր հաստութեամբ զրահ. ճափոնական Քուրամա՝ 20 մղոն արագութիւն, 305 միլիմետր տրամագիծով չորս թնդանօթ ու 178 միլիմետր հաստութեամբ զրահ. ամերիկեան Մոնդանա՝ 21 մղոն 8 արագութիւն, 254 միլիմետր տրամագիծով չորս թնդանօթ և 127 միլիմետր հաստութեամբ զրահ։ Ֆրանսական թերթը կը յարէ.— «Ինտամիդէպլ, իր գերազանց արագութեամբ, կրնայ ապարէզ կարդալ ֆրանսական, ճափոնական ու ամերիկեան միւս երեք յածանաւակներուն, վասն զի յարձակողական գերակշռութիւն ունի, քանի որ ամէնէն խոշոր ութ թնդանօթներով սպառազինուած է, մինչդեռ միւս յածանաւակներէն և ոչ մէկը այդքան թնդանօթ ունի։ Անգլիական նոր յածանաւակը գերազանց է մանաւանդ անոր համար որ նաւը պաշտպանող զրահները աւելի հաստ են և, իր մեծ արագութեան շնորհիւ, պիտի կրնայ նոյն երեք յածանաւակներէն ուզածին չափ հեռու կենալ. անոր նպատակութիւնը պիտի կրնայ յաջողիլ, մինչդեռ ինք անխոցելի պիտի ըլլայ հակառակորդին կրակին առջեւ։ Ինտամիդէպլ այնքան զօրաւոր է որ կրնայ մրցիլ զրահաւորներէ շատին հետ, օրինակի համար ֆրանսական Սիւֆրէն դէմ, որ թէեւ 300 միլիմետր հաստութեամբ զրահ մը ունի, սակայն միւս կողմէ հազիւ չորս խոշոր թնդանօթներով սպառազինուած է։ Անգլիական նոր յածանաւակը կրնայ ճակատամարտ մը փորձել Տոյչլանտ նման գերման զրահաւորներու դէմ. նոյն իսկ գերազանց է Տրէտնոթ և Բելլերոֆոն նման անգլիական զրահաւորներէ։ Միայն Տրէտնոթ զրահաւորը կրնայ զայն նահանջելու պարտաւորել։ Ինտամիդէպլի գործօն ծառայութեան մէջ մտնելը դառնապարտութիւնն է ֆրանսական բոլոր զրահապատ-յածանաւակներուն, նոյն իսկ անոնց որոնց շինութիւնը ամբողջովին աւարտած չէ. ատոնց և ոչ մէկը կրնայ յաջողիլ անոր դէմ մղուած ճակատամարտի մը մէջ, վասն զի պէտք եղած արագութիւնը չունենալով չեն կրնար Ինտամիդէպլի ձեռքէն ազատիլ։ Նաւային պատերազմի մը ատեն ֆրանսական քսանչորս զրահապատ յածանաւակները պիտի չկրնան բան մը ընել, եթէ Ինտամիդէպլի նման մարտանաւերէ բաղկացած նաւատորմ մը ունենան իրենց դէմ։ Գերմանիա և Ճաբոն մէյմէկ հատ շինելու վրայ են Ինտամիդէպլի նման յածանաւակներ։ Ու Ֆրանսա՞. կը մտածէ երկու տարիէն սկսիլ զրահապատ-յածանաւակներու շինութեանը։»

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՖՂԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

Տէյլի Մէյլի պատերազմական թղթակիցը երկուշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Քոնդէքորէն, Փեշաւր-Տակի հովիտին մէջ.

«Պէրրէդ զօրավարին կիսաբաժինը կատաղի ընդդիմութեան մը հանդիպեցաւ Փեշաւր-Տակի հովիտին ի վեր գացած ատեն։ Զօրավարը երբ անցաւ Բէզայիի մէջ առաջին կիսաբաժնին բանակատեղը, առտուան ժամը 7ին կրակը սկսաւ երկու կողմերէն, Ցառաջխաղացութիւնը ժամ 9ին գործնականապէս դադրեցաւ, վասն զի հրացանաձգութիւնը խիստ սաստիկ էր։ Հարկ եղաւ ձիերը զրկել վերջապահներու մօտ և տեղւոյն խորտուբորտ մասերէն օգտուիլ՝ պատսպարուելու համար։ Ժամը 11ին զինուորական գործողութիւնը ընդհանուր էր և բոլոր թնդանօթները կրակ կ'ընէին։ Ատոր վրայ Մոմանտները ետ քաշուեցան։ Անոնց թիւը կարելի է երկու հազար հաշուել։ Անգլիացի երեք նէր մեռան և 24 ալ վիրաւորուեցան։»

Թղթակիցը ուրիշ հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ թէ անգլիական զինուորները երբ Լանտի-Զինտա գիւղը քանդելու վրայ էին, տասներկու երիտասարդ Մոմանտներ անոնց վրայ յարձակեցան սուրերով և երեքը զինուոր սպաննեցին ու երկուքն ալ վիրաւորեցին։ Թղթակիցը կը յարէ թէ մինչ գիշերային յարձակումները կը շարունակուին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ահաւասիկ ծրագիրը այն այցելութեան զոր Ֆրանսայի նախագահ Պ. Ֆալիէռ պիտի տայ Լոնտոնի.— Պ. Ֆալիէռ Մայիս 25ի առաւօտ ճամբայ պիտի ելլէ Բարիզէն. ժամը 10½ին Քալէյնը պիտի ժամանէ, մէկուկէս ժամ ետքը ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Տուվր, ուր պիտի հասնի կէս օրէն ժամ մը ետքը։ Հոն նախագահը պիտի ողջունուի Քոննոթի Արթուր իշխանին կողմէ։ Ապա մասնաւոր կառախումբով Լոնտոն պիտի ժամանէ, ուր կայարանին մէջ պիտի ընդունուի Էտուարտ Թագաւորին կողմէ։ Արարողութիւնը Պ. Լուպէի ուղեւորութեան պահուն կատարուածին նման պիտի ըլլայ։ Պ. Ֆալիէռ պիտի առաջնորդուի Սէնթ-Ճէյմզի պալատը, ուր պիտի բնակի ո'րքան ատեն որ Լոնտոն մնայ։ Երկուշաբթի իրիկուան հացկերոյթ մը պիտի տրուի արքունիքին մէջ։ Երեքշաբթի օրը նախագահը պիտի երթայ ֆրանսական դեսպանատունը, ընդունելու ֆրանսական գաղթականութիւնը. նոյն օրը պիտի այցելէ անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսը։ Գիշերը Կալլէսի իշխանը և իշխանուհին հացկերոյթ պիտի տան. ապա պարահանդէս՝ արքունիքին մէջ։ Չորեքշաբթի օրը Պ. Ֆալիէռ ներկայ պիտի գտնուի քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ տրուելիք հացկերոյթին։ Գիշերը հանդիսական ներկայացում՝ Օբերայի թատրոնին մէջ։ Հինգշաբթի նախագահը պիտի այցելէ ֆրանսական հիւանդանոցը և յետոյ Ուինտսոր։ Գիշերը Պ. Ֆալիէռ ճաշ մը պիտի տայ ի պատիւ Էտուարտ Թագաւորին և Կալլէսի իշխանին։ Ուրբաթ առտու Պ. Ֆալիէռ Բարիզ պիտի վերադառնայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Թան թղթակիցը.— Կրթական ծրագրին խնդիրը շատ հեռու է լուծուելէ մը՝ պահպանողականներու և անկլիքան Եկեղեցիին չպատկանողներու ընդդիմութեան հետեւանքով։ Մէկ քանի եպիսկոպոսներ լուրջ ջանքեր ըրած էին իրաւախոհութիւն մը գոյացնելու համար, սակայն երէկուան նիստը ցոյց տուաւ թէ դժուարութիւններ գոյութիւն ունին, կրթական նախարարին ճառը չոր էր և քիչ մը կծու։ Յայտարարեց թէ նախարարութիւնը հանդիսաւորապէս յանձնառու էր, վերջին ընտրութեանց պահուն, գոհացում տալ անկլիքան Եկեղեցիին չպատկանողներուն օրինաւոր պահանջումներուն և թէ կը հաւանի ծրագրին էական սկզբունքներուն, որոնք են կրօնքի չէզոքութիւն կայլն։ Յայտարարեց թէ անկլիքան Եկեղեցին պէտք է զոհէ իր առանձնաշնորհումներէն մէկ քանին և ճանչնայ որ միւս աղանդները իրեն ստորադասուած չեն։ Նախկին երեսփոխան մը յառաջարկեց Եկեղեցիին ու վարժարանին բաժանումը, սակայն ամէն ոք համամիտ է Ս. Գիրքին տարրական ուսուցման անհրաժեշտութեանը վրայ՝ անկլիքաններէն աւելի անկլիքան Եկեղեցիին չպատկանողներն ալ։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԳՈՓԷԻ ՄԱՀԸ

Ֆրանսացի մեծանուն բանաստեղծ Ֆրանսուա Գոփէ, որ ատենէ մը ի վեր հիւանդոտ վիճակ մը ունէր, շաբաթ օր մեռաւ է Բարիզ, ինչպէս կը ծանուցանէ հեռագրական լուր մը։ Ֆրանսական բանաստեղծութիւնը ճշմարիտ կորուստ մը ունեցաւ Ֆրանսուա Գոփէի մահուամբ, որ ինք նշանաւոր տեղ մը գրաւած էր ֆրանսացի բանաստեղծներու առաջնորդ շարքին մէջ։ Վերջին պահուն գրուած հակիրճ տողերով չէ կարելի երկարօրէն խօսիլ Գոփէի վրայ։ Միայն որ՝ մեր աշխատակիցներէն մէկը ընդարձակ կերպով խօսած է մեր մէջ ալ ծանօթ այդ բանաստեղծին վրայ, որուն քերթուածներէն ոմանք հայերէնի թարգմանուած են, ինչպէս Սիպիլ հայերէնի դարձուցած է Մամիկները անուն յուզիչ բանաստեղծութիւնը։ Ֆրանսուա Գոփէ ծնած է 1842ին Բարիզի մէջ։ Այս քնարերգակ բանաստեղծը սկզբան ստորադաս պաշտօնեայ մըն էր Վարչութեան մը մէջ, սակայն բանաստեղծական հակումով օժտուած ըլլալուն, գրականութեան ասպարէզին նուիրեց ինքզինքը, ուր մեծ յաջողութիւն գտաւ իր զգայնիկ քերթուածներով և ստանաւոր առասպելներով ու կատակերգութիւններով։ Այս փափուկ, զգայուն և խորաթափանց բանաստեղծը 1882—88 հրատարակած է Քօնթ ան Բռօզը։ Գրած է նաեւ բանաստեղծական և թատերական շատ մը հատորներ։ Իր գլխաւոր գործերն են Ռըլիքէր, Լէ Լիմից, Էնթիմիթէ, Էլէժի, Ռէսի, Լէ զ'Էօմպլ, Ձօրժըռօն Բռօմընաս է Էնթէրիէօր, Քօնթ ան վէր։ Իր Ռէսի անուն գործը դիւցազներգական պատմութեանց շարք մըն է, գրաւիչ լեզուով գրուած։ Գոփէի միւս գործերն ալ հրապուրիչ բան մը ունին իրենց մէջ, թշուառ մարդոց նկատմամբ իր ցոյց տուած համակրութեամբ։ Թաքուն բանաստեղծութիւն մը կայ անոնց մէջ, որ ճշմարտապէս կը յուզէ ընթերցողին սիրտը։ Գոփէի գործերէն ոմանք ժողովրդական համբաւ մը կը վայելեն իրաւամբ, մանաւանդ որ Բարիզի թշուառ կեանքն է որ անոնց մէջ ի յայտ կուգայ նկարչագեղ պատմուածքով մը և կորովի գրչով մը, պարզ ու յանկուցիչ նկարագրութեամբ մը։ Այդ ժողովրդական գործերէն յիշենք Լէօր ս'Էօն մօպիլ պրրբօն և Լէ պիժու ս ճա ցէկիվրանս անուն հանգին յաջողութիւն գտած է Բասսանը. միւս թատերական գործերն են Լը լիւթիէ տը Քրէմօն, Լը բռէզօրը և երեք դիւցազներգական տրամներ՝ Սէվէրօ, Թօրէլլի Ժախօպիթ և ուրիշ մը, երեքն ալ անթերի գործեր, իրենց ձեւի կատարելագործութեամբ և զգացումներու բարձրութեամբ։ Գոփէ ունի նաեւ սա գործերը. Լէ զ'Լն-Ֆիթիրէ, Առիէր-Սէզօն, Բառոլ Սէնսէռ։ Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանսուա Գոփէ պառնասեան բանաստեղծներու դպրոցին կը պատկանի և ամէնէն ժողովրդականն է անոնց մէջ, ուր աչքառու տեղ մը գրաւած է իր մշակած ինքնատիպ նիւթերուն և իր յանկուցիչ գրելակերպին շնորհիւ, որով ամէնէն ժողովրդական բանաստեղծը դարձած է Ֆրանսայի մէջ։ Ֆրանսուա Գոփէ քաղաքական կեանքի մէջ ալ [illegible] գործած է Տրէյֆիւսի խնդրին առթիւ, Ժիւլ Լըմէթրի հետ Հայրենասէրներու Ընկերակցութեան անդամակցելով։ Սակայն Գոփէ, որ այնքան փայլուն յաջողութիւն մը ունեցած է գրականութեան մէջ, նոյնքան ձախողութիւններ կրած է քաղաքական ասպարէզին մէջ։ Բայց պէտք է խոստովանիլ որ Գոփէ շատ բարի հոգի մը ունէր, և իր հանրային ու անհատական կեանքն ալ պերճախօս կերպով կ'արտացոլէ այդ իրողութիւնը։ Գոփէի կատարած մեծ գործը գրականութեան մէջ սա եղած է որ գրականութիւնը կամ արուեստը սիրցնել ուզած է ժողովուրդին, անոնց և ժողովրդական նիւթեր հմայիչ լեզուով մը ներկայացնելով, ինչ որ մեծ արժանիք մըն է բանաստեղծի մը համար, մանաւանդ արդի դրապաշտ դարուն մէջ։

ՍԱՌՈՅՑԻ ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Սառոյցի Օսմ. Անանուն Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ աժան գնով սառոյց տրամադրելի ընելու համար հանրութեան, այս ամառ որոշած է զեղչել բաժանորդագրութեան տետրակներու միջոցաւ ծախուած սառոյցին գինը, Տունը յանձնելի փոքրաքանակ սառոյցի հայթայթումը դիւրացնելու նպատակաւ, Ընկերութիւնը աւելցուցած է իր սառոյցի բաշխման կեդրոններուն թիւը, Պոլիս, Բերա, Ղալաթիա և քաղքին շրջակայքը, ինչպէս նաեւ Վոսփորի գիւղերը, Գատըգիւղ, Կղզիները, Սան-Ստէֆանօ և Մաքրգիւղ։ Բնակարան յանձնելի սառոյցին գինն է, Բերայի, Ղալաթիոյ, Գատըգիւղի, Հայտար Փաշայի և Ստամպոլի համար 30 ղրուշ բաժանորդագրութեան տետրակով, 30 հայթայթումներով, իւրաքանչիւրը 2 օխա։ Վոսփորի գիւղերուն, Սան-Ստէֆանոյի և Մաքրիգիւղի համար միեւնոյն բաժանորդագրութեան տետրակը 33 ղրուշ, իսկ Կղզիներու համար 37½ ղրուշ։ Բաժանորդագրութեան տետրակները կը ծախուին քաղաքիս բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն քով, ինչպէս Քօօբէրաթիվ, Տէմէթրաքօբուլօ, Բրօտիւթէօր ու Ֆրանս և Մէտրի, նոյնպէս Սառոյցի Ընկերութեան գրասենեակները Ղալաթիա, Փոստ-Մուսթաֆալար փողոց, Սանասարեան խան, երկրորդ յարկ։ 3—2

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՕՏՑԻՀԱՆ.— Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Սամսոն կղզիին Վաթի նաւահանգիստին թղթատարութեան նախկին նախագահ Մանոլ Բանդողլուէս էֆ.ի, Անթափի գաւառակին թղթակցութեանց քարտուղար Քեազիմ էֆ.ի և Իզմիրի Իտադիէ վարժարանին Տնօրէնի օգնականներէն Իլիա էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ. — Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Վալիտէրինլի Նասուֆ փաշա։

— Հանրային առողջապահական Խորհուրդին պատուակալ անդամ անուանուեցաւ Թղթատարութեան Ա. շրջանակին առողջապահական մարմնոյն անդամներէն Ասըմ փաշա։

—Խարբերդի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Միթիլլիի հաշուակալ Ռամիզ էֆ.։

—Երզրումի նահանգին Տէֆթէրխանէի Տնօրէն անուանուեցաւ Պէյրութի Տէֆթէրխանէի նախկին պաշտօնեայ Պէքիր Սամի էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. երեք նահանգներու ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեան պաշտօնեայ Ֆէրիք Քոնդ տէ Ռոպիլան փաշայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ռուսական շոգենաւային Ընկերութեան Պիրէօսի փոխ-գործակալ Պ. Էբամինոնտաս Բոլիդաքիի, Բարիզի բարձրագոյն վարժարանին հանքերու ճարտարագէտ Պ. Արման տը Բուրսուլի, Վանայ մէջ սահմանագլխի երկրորդ գիծին գամփէր դեր-հազարապետ Շէվքէթ էֆ.ի, Բումէլի Հիսարի հեռագրական Տնօրէն Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.ի և Թղթատարական Ժ. շրջանակին Թանզիֆաթի շրջան պաշտօնեայ Ս. Սալլահ ու Շէվքէթ էֆ.ներու։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Պէտրօպի երեւելիներէն վախճանեալ Գահրաման փաշայի թոռան Էլիզ Հանըմի և Աթէնքի ռուս դեսպան Պ. Չերպաչէվի աղջկան՝ Օր. Եւգենիա Չերպաչէվի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ. — Երէկ իրիկուն, կիրակի, Կայս. Պալատան մէջ Կայս. հացկերոյթ մը տրուեցաւ և Կայս. այդ սեղանին ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան Իտալիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Սֆորցա, դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք, Սպարապետը, Ծովային նախարարը, Թնդանօթարանի վերատեսուչը, անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարը, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդականը և Ֆէրիք [illegible] փաշա ու պալատական պաշտօնեաներ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Սերպիոյ կառավարութիւնը Ս. Սավա պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ Պետական Խորհուրդին [illegible] ճիւղին անդամներէն Րէշատ պէյի։ Աւստրիոյ կառավարութիւնը Ֆրանց Ժոզէֆ պատուանշանին հինգերորդ կարգը տուաւ Էտիրնէի նահանգին արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Ռուպէր էֆ. և Քառսա տը Մէրիդ պատուանշանը՝ Մսըրի մէջ կաթոլիկ միսիոնար տոն Անթուան Ագորարոյի։ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ կառավարութիւնները պատուակալ ոսկի շքանշան տուին Վէզնէճիլէրի մէջ ատամնաբոյժ Լոմէր Պէլը էֆ.ի և Նաղ Իսկէլէսի Եաղուրթճը փողոցը վաճառական Ն. Բաբատոբուլոս էֆ.ի։ Ռումանիոյ կառավարութիւնը շքանշան մը տուաւ Ամասիա բնակող կաթոլիկ քահանայ Տ. Քոզունի Պետրոսի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ու շքանշաններուն ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Կարոլ Թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, շաբաթ օրը, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Ռումանիոյ դեսպանատան մէջ։

— Արքունական կալից փաշա եւ Կայս. Թիկնապահ միրլիվա Ապտուլլահ փաշա Ռումանիոյ դեսպանատունը երթալով Վեհ. Սուլթանին անունով շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Պ. Բօրինէսքուի։

— Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները Ռումանիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

— Դեսպան Պ. Բօրինէսքու շաբաթ գիշեր ճաշ մը տուաւ։

— Դեսպանները, նոյն օրը Ռումանիոյ դեսպանատունը երթալով, շնորհաւորութեան համար իրենց այցետոմսը թողուցին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ուրբաթ օր Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունենալով, մատոյց Պավիէրայի խնամակալ իշխանին կողմէ նուիրուած Հուպէրթուս պատուանշանը։ Այդ պատուանշանը Եւրոպայի ամէնէն հին պատուանշաններէն մէկն է՝ 1444ին հաստատուած Ժիւլիէրս և Պերկի Կէրար Ե. դուքսին կողմէ։ Պավիէրայի ամէնէն մեծ պատուանշանն է, մէկ կարգ ունի և միայն վեհապետներու յատուկ է։ Ժապաւէնը մութ կարմիր է՝ եզերքը կանաչ։ Դեսպան Պարոն Ֆոն Մարշալ, այդ պատուանշանը մատուցանելուն առթիւ, Պավիէրայի խնամակալ իշխանին շնորհակալութիւնները մատոյց Կայս. Գահոյից՝ այն մեծարանքներուն համար որոնց շնորհուեցան անցեալները Կ. Պոլիս այցելող Կիզէլա իշխանուհիին և Հէնրի ու Ժօրժ իշխաններուն։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ նոր դեսպան Պ. Վան տէր Տոյս տը Վիլլըտս, առաջին թարգման Պ. Մկրտիչ Կարապետեանի հետ, շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և այցելեց Մեծ-Եպարքոսին, Ներքին գործոց նախարարին, Պետական Խորհուրդի նախագահին և արտաքին գործոց նախարարին համար. իսկ եպարքոսական խորհրդականին ալ այցելութիւն տուաւ։ Դեսպանը նաեւ այցելութիւն տուաւ դատական նախարարին. միւս նախարարներուն պաշտօնարանները երթալով այցետոմս թողուց. իսկ ոստիկանութեան նախարարին ու քաղաքապետին այցելութիւն տուաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ անգլիական նոր դեսպան Սըր Ճերարտ Լոութէր մինչեւ մէկ ամիս Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. նախորդ դեսպան վախճանեալ Միւզիւրիւս փաշայի որդին Անգլիոյ Թագուհիին ներկայացեր է։

ԷՎՔԱՖԻ նախարար Թիւրխան փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Զիա փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ երբ կալուածատուրքերու գանձման համար հաւաքիչները դիմում ընեն, վարձակալներէն ոմանք պայմանագրութիւն մը ցոյց կուտան, որուն համաձայն պարտաւոր են վարձքը կալուածատիրոջ հասցնել, և նկատելով որ այդ պայմանագրութիւնները դրոշմաթուղթի օրէնքին համաձայն պատրաստուած չեն, ծանոյց ամէն կողմ որ հաւաքիչ պաշտօնեաները այդ պարագային պարտաւոր են դրոշմաթուղթի օրինական տուգանքը պահանջել. հակառակը գործողները պատասխանատու պիտի ըլլան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Քոնսթան մօտերս Բարիզ պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին Ընկերութիւնը արտօնուեցաւ նաեւ շինելու նոյն գիծին Էրէյլիէն մինչեւ Մարտին մօտ՝ Էլիֆ եղած մասը՝ 840 քիլոմեթր։ Պաղտատի երկաթուղին Հալէպի մօտ տեղէ մը պիտի անցնի, որով այդ տեղէն մինչեւ Հալէպ ճիւղ մը պիտի շինուի։ Հալէպի ու Դամասկոսի միջեւ երկաթուղիի գիծ մը արդէն գոյութիւն ունի, որով Էրէյլի-Մարտինի մասը երբ աւարտի, կարելի պիտի ըլլայ Կ. Պոլսէն Հիճազ երթալ Հայտար Փաշա-Գոնիա-Ատանա-Հալէպ-Դամասկոսի ճամբով և երկաթուղիով։ Վերոյիշեալ շինութիւնը երեք տեղէ միեւնոյն ատեն պիտի սկսի, որպէս զի շուտով աւարտի։ Շինութեան ծախքը 227 միլիոն ֆրանք է։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ փաշա շաբաթ օրը Վիէննայէն ճամբայ ելեր է՝ արձակուրդով Կ. Պոլիս գալու համար։ Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին խորհրդական Րէշատ Հիքմէթ [illegible] պիտի վարէ։

ՍԵՊՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ գաւառներու մէջ ոմանք իրենց չպատկանող հողերու վրայ մշակութիւն կը կատարեն և ծառ եւայլն կը տնկեն, առանց տիրոջը արտօնութեանը ու գիտութեանը, որով տէրերը յետոյ տեղական կառավարութեանց դիմելով կը բողոքեն, ծանոյց ամէն կողմ որ տակէ վերջը առանց տիրոջը արտօնութեանը մշակութիւն կատարողներու և ծառ եւայլն տնկողներու մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարուին։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ գաւառներու զանազան վայրերը՝ օթէլներու, գազինօներու, սրճարաններու և այդ կարգի հաստատութեանց մէջ գաղտնի խաղամոլութիւն կը կատարուի, ծանոյց ամէն կողմ խիստ հսկողութիւն կատարելով խաղամոլութիւնը բոլորովին արգիլել. նաեւ թէ՛ խաղամոլները և թէ վերոգրեալ հաստատութեանց տէրերէն անոնք որ թոյլատու կը գտնուին, օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկել։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ Ընկերութեան ճարտարագէտները առջի օրը սկսան քննել Պայազիտէն մինչեւ Էտիրնէ Գաբու շինուելիք գիծին անցնելիք տեղերը։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ անցեալ ամսուան հասոյթը եղաւ 1,217,093 ղրուշ. անցեալ տարի 1,147,395 էր և նախորդ տարին ալ 1,183,796։ Ելմտական նոր տարւոյն երկու ամիսներուն հասոյթը եղած է 2,255,911, անցեալ տարի 2,103,390 էր և նախորդ տարին ալ 2,198,965 ղրուշ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ շրջակայ երկու ակերէն քաղաքին մէջ ջուր տանելու համար որոշուեցաւ հարկ եղած դրամը ծախսել և պէտք եղած մեքենաները, խողովակներ եւայլն գնել։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ մայիս 8 թուականով կը գրեն թէ վերջին տաքերէն ետքը երկրագործութեան համար օգտակար անձրեւներ տեղացեր են։ Նոր հունձքը յուսալի է թէ առատ ըլլայ։ Օդը շերամներու համար ալ նպաստաւոր է։ Պուլկարիոյ և Արեւելեան Րումէլիի մէջ բաւական ատենէ ի վեր երաշտութիւն կը տիրէ։ Պուլկարիոյ կակուղ ցորենը 68.5 փարա կը ծախուի օսմ. ոսկին 123 ղրուշի հաշուով և կարծր ցորենն ալ 70։

ՕՂՍՈՒՆԱԴԱՑ ատեանին նախագահը ներէն տասը օր պայմանաժամ տուաւ իբրեւ խռովարար ամբաստանուած ու փախած Կամսարական, Մալիլ, Տաամ, Րուչէն, Թովմաս, Ալտոս, Մարդէն և Շահանշահ անուն անձերուն, որոնք եթէ որոշեալ պայմանաժամին նոյն ատեանին չներկայանան, իբրեւ օրէնքին անսաստող նկատուելով քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուին, և բացակայութեամբ պիտի դատուին և իրենց ստացուածքները պիտի գրաւուին։

ԾՈՒԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻին ապրիլ ամսուան հասոյթը եղած է 21,400,000 ղրուշ։ Անցեալ տարի 19,600,000 էր։

ԽՃՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՏՈՒՐՔԸ.— Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացուած է Կայս. Իրատէով, խճուղիներու աշխատութեան փոխարէն առնուած տուրքը առանց տուգանքի գանձելու թոյլատուութեան պայմանաժամը երկարած է մինչեւ ներկայ տարուան փետրուարի վերջը։

Պ. ԼԸՌՈՒԱ ՊՕԼԻԷՕ. — Ֆրանսայի Ակադեմիին անդամ և քաղաքական գիտութեանց կաճառին Տնօրէն տնտեսագէտ Պ. Անաթոլ Լըռուա Պօլիէօ, անցեալ օր, Կ. Պոլիս ժամանեց իր որդւոյն հետ։ Հոս հրապարակախօսութիւն մը պիտի կատարէ Լիսէ Ֆրանսէզի սրահներուն մէջ։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ փաստաբան Քիւնէր, որուն մէկ միլիոն ֆր.է աւելի իւրացուցած ըլլալը ծանուցուեցաւ, շաբաթ օրը Թրիէսդէ ղրկուեցաւ Լոյտի Տալմացիա շոգենաւով։

ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ. — Օսմ. Պանքային և Քրէտի Լիոնէի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը և Վիէնէր Պանքի Ղալաթիոյ ու Պոլսոյ ճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի՝ 15/28 մայիս՝ լատինական Համբարձման տօնին առթիւ։

ՔԱՐԱՔԻՒՆ ԹԱՏՐՈՆԸ. — Իգտամ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Ղալաթիոյ քարափին վրայ գտնուած թատրոնին վրայ, ուր, կ'ըսէ, ներկայացուած ձեւին տակ կարգ մը աղտոտ կիներ խայտառակութիւններ կ'ընեն։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԿՂԵՐԱԿԱՆԸ. — Սագըզէն կը գրեն թէ տեղւոյն դատարանը մահուան դատապարտեր է կղերական մը, որ Լըլինա գիւղին մէջ աղքատ աղջկան մը պատիւը բռնաբարած և յետոյ զայն սպաննած է։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. —Լուբէտի միջնորդ Լազարի Անաստասիատի, կօշկակար Եուսիֆէն ունեցած քանի ոսկի առնելիքին համար, ծովային ատեանին առջեւ սնանկութեան դատ բացաւ անոր դէմ։ Դատը տեսնուելու միջոցին Եուսիֆ, գանակոծութեան գործի մը համար տասը օրուան բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով, ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ։ Եուսիֆ այդ պատճառով չկրցաւ որոշեալ օրը դատարանին ներկայանալ, որով ի բացակայութեան սնանկութեան վճիռ տրուեցաւ անոր դէմ։ Յետոյ առժամեայ սէնտիք կարգուած Մանասէ էֆ. սնանկին տունը գնաց, բայց օրինի կնքոյ տակ առնելու Եուսիֆի աւելորդ գոյքերը, սակայն սնանկը աղքատ ըլլալով աւելորդ բան մը չգտաւ ու վերադարձաւ։ Երկու օր ետքը Կէտիկ Փաշա բնակող զոխրէճի Տիմիտրի Կէօսէճօղլը, Նասիմ և արդուկագործ Վասիլաքի Աչնամօղլը, Եուսիֆի կնոջը դիմելով ըսին թէ իր էրիկը բանտէն ու սնանկութենէն պիտի ազատեն եթէ իրենց ուզածներնին տայ և հակառակ պարագային զինքն ալ բանտարկել պիտի տան։ Այս կերպով խեղճ կնոջմէն առին ոսկի մը, կարպետ մեքենայ մը, երկու վերմակ, անկողին մը և հինգ ոսկի։ Մէկ քանի օր անցնելէ ետքը տեսնեն չվերադարձաւ և Եուսիֆ ալ բանտէն չելաւ, որով կինը կասկածելով ընդհանուր դատախազութեան դիմեց և դատ բացաւ անոնց դէմ։

ՀԱԶԱՐ ՎԵՑ ՀԱՐԻՒՐ ՈՍԿԻԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Պոլիս, Պալըք Բազար, Նաֆիզ խանին 5 թիւ սենեակը հաստատուած հրեայ սեղանաւոր Իսաք ու որդւոյն Սարոնի դրամարկղերը խորտակուեցան։ Հայրը Պալաթ կը բնակի և տղան ալ Գուզկունճուք։ Ասոնք ուրբաթ իրիկուն սենեակը գոցելով իրենց տեղերը գացած էին. երէկ առտու երբ սենեակ դարձան, տեսան թէ դուռը բաց էր և դրամարկղերուն կղպանքներն ալ կոտրած։ Երկու հրեաները սկսան պոռալ. խանին սենեկապանը՝ Ալի իսկոյն հոն փութաց և իրողութիւնը տեսնելով ոստիկանութեան իմաց տուաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկելով հաստատեց թէ դուրսէն սենեակը գող մտնելու հետք մը չկայ և թէ դրամարկղերուն կոտրած տեղէն ալ չի կրնար ձեռք ներս մտնել, այլ կղպանքը կոտրուելով բացուած և յետոյ գոցուած են։ Իսաք յայտարարեց թէ 1600 ոսկիի արժէքով դրամ, գոհարեղէն, արժեթուղթ և այլն կային դրամարկղերուն մէջ և թէ գոհարեղէններու տուփերը գետին նետուած ըլլալով դրամարկղներուն ամբողջ պարունակութիւնը գողցուած ըլլալու էր։ Սենեկապանը ըսաւ թէ շաբաթ առտու խանին խահուէճին Ավրամ իմաց տուեր է իրեն թէ 5 թիւ սենեակին դուռը բաց է. ինք ալ ներս մտեր, երեք դրամարկղները քններ և տեսնելով որ գոց են չուանով մը դուռը փակեր է, բայց սենեակը շատ մութ ըլլալով չէ կրցած նշմարել թէ դրամարկղներուն կղպանքները կոտրած էին թէ ոչ։ Իսաքի տղան ալ յայտարարեց թէ ուրբաթ իրիկուան սենեակը գոցելով մեկնած էր և գողութենէն տեղեկութիւն չունէր։ Խանին խահուէճին Ավրամ, պահապան Հիւսէյին և բնակիչ Անժէլ ալ ըսին թէ տեղեկութիւն չունին։ Իսաք յայտարարեց որ Սերովբէ անուն յանձնակատարէ մը կը կասկածի, որ իր սենեակին կիցը սենեակ մը վարձած էր՝ նոյն խանը հաստատուած Ղազարոսի ու Խաչիկի միջոցաւ։ Իսաք յարեց թէ անցեալ շաբթու օր մը իր սենեակը գացած ատեն, Սերովբէ, որ իր սենեակին առջեւ նստած նարկիլէ կը ծխէր, կատակով ըսեր է իրեն.—«Իսա՛ք, հարուստ ես. ինծի քիչ մը դրամ տուր»։ Ոստիկանութիւնը փնտռեց Սերովբէն, բայց կիրակի ըլլալով բացակայ էր։ Քննութեամբ հաստատուեցաւ որ Իսաք ձկնարանի հետ գործ կ'ընէր և տղան՝ Սարոն ալ Աւամ Ալթըը մէջ լումայափոխ. ուրիշ հրեայ մըն ալ կար՝ Սիլիվրիցի Իսաքաչչօ որ գաւառներու մէջ երկրագործներու դրամ փոխ կուտար։ Այդ պատճառով նոյն սենեակին մէջ երեք դրամարկղներ կային՝ Իսաք ու Սարոն ամէն առտու սենեակը կ'երթային, իսկ Իսաքաչչօ դուրսէն վեթաղուհալուն կուգար՝ երկու-երեք ամիսը մէկ անգամ։ Սենեակին բանալին միշտ Արմէի քով կը գտնուէր և ամէն առտու ինք կը բանար, մինչեւ երէկ առտու հայրը՝ Իսաք բացած էր։ Այս և ուրիշ պարագաներ կասկած առաջ բերած ըլլալով, Իսաք, Արմէ, տնենկապան Ալի, խաւերճի Ավրամ, պահապան Հիւսէյին և բնակիչ Անմէտ ձերբակալուեցան։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ ԳՈՒՐՈՒՉԷՇՄԷԻ ՄԷՋ

Երեւման Ս. Խաչի տօնախմբութեան առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկունէ ընկերակցութեամբ Տ. Տիրայր Ծ. Վրդ.ի և Թաղ. Խորհրդոյ գանձապետ Մանուկ էֆ. Րէիզեանի՝ Գուրուչէշմէ գնաց։ Ն. Ամենապատուութիւն եկեղեցիին դրանէն ընդունուեցաւ Թաղին քահանաներէն, Տ. Գրիգորիս արքեպս. Ցովհաննէսեանի, Տ. Ներսէս վրդ. Պէրպէրեանի, քահանաներու և Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ՝ Երուանդ Բաբազեան, Ռուստէմ Սամիկեան, Սեփոն Սիրունեան և Քէօլէեան էֆ.ներու կողմէ։ Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց իրիկուան «Եկեսցէ»ի արարողութիւններուն և յետոյ առաջնորդուեցաւ Երուանդ էֆ. Բաբազեանի բնակարանը, ուր նոյն իրիկունը ճաշ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Ն. Ամենապատուութեան։

Երէկ առտու Գուրուչէշմէի Երեւման Ս. Խաչի տաճարը լեցուած էր թէ՛ Թաղեցի և թէ շրջակայ Թաղերէն եկող հաւատացեալներու բազմութիւնով մը։ Տաճարը այս առթիւ ճոխօրէն լուսազարդուած էր։ Երգեցողութիւնները տեղի ունեցան Եկմալեան միաձայնով, զոր յաջող ներդաշնակութեամբ մը երգեց տեղւոյն Դպրաց Դասը, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Համբարձում էֆ.ի։ Դասին մէջ ներկայ էր քարոզիչ Տ. Գրիգորիս Սրբազան և տեղւոյն Ցանաց եկեղեցիին երէցը։ Ժամը 3ին մեջտեղները սկսաւ Պատարագը և Ս. Պատրիարք Հայրը, զգեստաւորուած, «Հրաշափառ»ով առաջնորդուեցաւ տաճար։ Ն. Ամենապատուութեան կը սպասաւորէին Տ. Տ. Տիրայր և Շնորհք վրդ.ները և Մայր եկեղեցւոյ Տ. Կարապետ ու Պէչիքթաշի Տ. Զարմայր քհնյ.ները։ Ճաշու Գիրքէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը խօսեցաւ գեղեցիկ քարոզ մը՝ բնաբան ունենալով «Եթէ ասեմք հաղորդութիւն ունիմք ընդ Նմա և ի խաւարի գնայցեմք, ստեմք և ո՛չ առնեմք զճշմարտութիւն»։ Ն. Ամենապատուութիւն գլխաւորաբար ծանրացաւ աս կէտին վրայ թէ մեր խօսքերը որոնք այնքան քրիստոնէավայել են ու աւետարանական, որքան իրակա՞ն են թէ երեւութական և որքան անոնք կը պատշաճին մեր գործերուն։ Երբ մենք՝ քրիստոնեաներս՝ մեր ամենօրեայ կենցաղի մէջէն բարձրաձայն կը յայտարարենք թէ մենք օրինակելի կենցաղ մը ունինք, մեր վարքն ու բարքը անարատ են, թէ մենք ճշմարտութեան ճամբէն չենք հեռանար, թէ կ'օգնենք ողորմութեան կարօտ մեր ընկերին, թէ չարիք չենք գործեր, արդեօք իրակա՞ն են այս ամէնը. մե՞ր գործերն ալ կը համապատասխանե՞ն մեր բերնէն ելած յայտարարութիւններուն։ Բայց պէտք է կշռենք անգամ մը մեր գործերը և դնենք լաւ ուղղութեան մը մէջ։ Այնպէս կը կարծենք թէ Աստուծոյ հետ լաւ կերպով կապուած ենք, քանի որ չենք շեղիր արդարութեան և ճշմարտութեան ուղիէն։ Ասոնք ճի՞շդ են, իրաւ է որ մենք խօսքով շատ գովելի մարդիկ կրնանք ըլլալ. մեր բերնէն ելած և մեր անձի մասին տրուած վկայութիւնները իրաւացիօրէն կրնան ցոյց տալ թէ մենք Աստուծոյ պատուիրաններուն համաձայն կ'ընթանանք, սակայն անաչառօրէն քննե՛նք անգամ մըն ալ մեր սիրտը, մեր ներքին «ես»ին մէջ մտնենք անգամ մըն ալ և հոն ալ քննութիւն մը կատարենք և տեսնենք թէ մեր գործերը կը համապատասխանե՞ն մեր խօսքերուն, քանի որ յաճախ լեզուով բարձր ու գործքով ցածութեան մէջ ենք. լեզուով ուղղութեան մէջ և գործքով ծուռ ճամբաներու կը հետեւինք. վերջապէս լեզուով լոյսի մէջ ըլլալ կը կարծենք և գործքով մթութեան մէջ կը թափառինք։ Աս չէ՛ որ աստուածահաճոյ ընթացքը, զոր պարտ է ունենալ քրիստոնեան և զոր խօսքով կը փափաքինք որ ունենանք, այլ պէտք է ճշմարտապէս հետեւինք Աւետարանին, որ կը պարզէ մեր առջեւ սիրոյ, ճշմարտութեան և արդարութեան գեղեցիկ սկզբունքները։ Մեր օրերին մէջ չենք գտներ յաճախ շատ մը մոլար խաւեր ու թունաւոր բոյսեր, չկա՞ն հոն յաճախ զգացումներ՝ ատելութիւն, անհանդուրժողութիւն, աշխարհասիրութիւն. ասո՞նք են աւետարանական ճշմարտութիւնները, զոր մեր բերանը միա՛յն կ'արտասանէ։ Աստուծոյ հետ լաւ յարաբերութեան մէջ ըլլալու համար, պէ՛տք է այս աշխարհին մէջ գիտնանք վարուիլ մեր ընկերին հետ, օգնենք երբ ան կարօտութեան մէջ է. պէտք չէ խաբենք, կամ վնասենք ու չարութիւններ խորհինք։ Այն որ երկրի մէջ ուղղութեան և բարութեան մէջ է, անկէ իրեն երջանիկ կ'ըլլայ թէ՛ հոս և թէ հանդերձեալին մէջ։ Կը կարծենք թէ անկարելի է երկնային փրկութեան հասնիլ, կը կարծենք թէ երկնային արքայութիւնը անկէ հեռու է մեզմէ որքան մեր մէջ են մեզի աշխարհիկ հաճոյքներն ու ուրախութիւնները։ Սակայն շատ սխալ է այս կարծիքը. որովհետեւ եթէ իրապէս անմատչելի բան մը ըլլար երկնային արքայութիւնը, եթէ իրապէս անհնարին բան մը ըլլար երկնային շնորհներուն արժանանալը, այն ատեն Աւետարանը մեր առջեւը չէ՛ր պարզեր այդ ուղին և Եկեղեցին չէ՛ր հրամայեր անոր գործադրութիւնը։ Սակայն երբ մեր աշխարհային հաճոյքները պատշաճեցնենք հոգեւոր նպատակներու, եթէ կարօտին օգնենք, սիրենք ընկերնիս և միայն մէկզմէկու բարի ու օգտակար գործեր խորհինք, այն ատեն ահա գործադրած կ'ըլլանք Եկեղեցիին հրամանները և հետեւած աւետարանական ուղղութեան։ Ս. Պատրիարքը յետոյ օրուան տօնին առթիւ բացատրեց Երեւման Ս. Խաչի տօնը ու անոր նշանակութիւնը քրիստոնէին կեանքին մէջ։

Պատարագէն ետքը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ եկեղեցիին բարերարներուն ննջեցելոց հոգիին համար։ Ցետոյ հանդիսաւոր թափօրով Ս. Պատրիարք Հայրը դուրս ելաւ տաճարէն. Խորհրդարանին դրան առջեւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր առողջութեանը համար։

Ժամերգութեան աւարտելէն յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը Թաղ. Խորհրդարան ելաւ, պահ մը հանգստանալու համար, ուր ներկայ կը գտնուէին Թաղ. Խորհուրդին անդամները, քարոզիչ Գրիգորիս Սրբազան, եկեղեցականներ, աշխարհական հրաւիրեալներ ու Ազգ. Պատրիարքարանի վաղեմի գործակատար ալեզարդ Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեան։ Ս. Պատրիարքը, իրեն յատուկ զուարթ [illegible] մը Թաղային և կրթական գործերու վրայ խօսեցաւ։ Ն. Ամենապատուութիւն նախ իր գոհունակութիւնը յայտնեց Գուրուչէշմէի Թաղ. Խորհուրդին թափած անձնուէր ջանքերուն, որոնց շնորհիւ եկեղեցին պայծառացած է ու դպրոցը բարեկարգ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Ս. Պատրիարք Հայրը ըսաւ թէ եկեղեցիին արտաքինը նորոգուած, սակայն ներքինը ներկի մը կը կարօտի։ Այս առթիւ յիշեց թէ հոգելոյս Զաքարիա Պատրիարքին [illegible] կատարած է 1899ին, որ նոյն եկեղեցիի բակը թաղուած է։ Ս. Պատրիարքը Գուրուչէշմէի մէջ նորակազմ Դպրաց Դասի մը կազմութեանը վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ գոհ մնացած էր դպիրներու ներդաշնակ երգեցողութենէն, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Համբարձում էֆ.ի։ Եկեղեցիէն յետոյ դպրոցին անցնելով՝ Ն. Ամենապատուութիւն տեղւոյն երկսեռ վարժարաններուն վրայ խօսեցաւ և այս առթիւ ջերմապէս գովեց մանկապարտէզի մը հաստատման ծրագիրը, որ ամէն կերպով օգտակար պիտի ըլլայ Թաղին մատղաշ մանուկներուն և զգալի պակաս մը պիտի լրացնէ։ Ս. Պատրիարքը ըսաւ թէ առաջին անգամ ըլլալով կը տեսնէր մուսամայայով պատուած մանկապարտէզ մը մայրաքաղաքիս մէջ։ Ցիշեց թէ առաջին մանկապարտէզը Պոլսոյ մէջ հաստատած է հանգուցեալ Տիկին Մատաթեան, երբ ինք եպիսկոպոս էր տակաւին և մանկապարտէզի հանդէսին ներկայ գտնուած էր Գատըգիւղ, ուր սկսեցաւ Տիկինը բացած էր առաջին մանկապարտէզը, իր իսկ հոգւոյն ու հսկողութեան տակ։ Տիկին Մատաթեան ո՛չ թէ ստեղծիչը, այլ մանկապարտէզի դրութեան մեր մէջ ներմուծողն էր եղած, շնորհիւ իր Գերմանական դաստիարակութեան։ Կարմիր զգեստով փոքրիկները սկզբան զարմանքով դիտուեցան ամէն կողմէ, բայց յետոյ ժողովուրդը ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրաւ այդ մանկավարժական դրութեան։ Ս. Պատրիարք Հայրը գեղեցիկ թելադրութիւն մը ըրաւ, առաջարկելով հոգեհանգստեան արարողութիւն մը կատարելու Տիկին Մատաթեանի գերեզմանին վրայ, Շիշլիի գերեզմանոցին մէջ, ուր թաղուած է հանգուցեալ մանկավարժուհին։ Այս հոգեհանգստեան ներկայ պիտի գտնուին մայրաքաղաքիս մանկապարտէզներէն մէյ մէկ պատուիրակութիւն մանուկներու, իբր երախտագիտական արտայայտութիւն։

Ս. Պատրիարք Հայրը յետոյ իր հետեւորդներով առաջնորդուեցաւ Թաղական Խորհրդոյ Ատենապետ Երուանդ էֆ. Բաբազեանի ծովեզերեայ բնակարանը, ուր ի պատիւ Ն. Ամենապատուութեան միջօրէի ճաշ սեղան մը սարքուեցաւ։ Սեղանին վրայ բաժակաճառեր արտասանուեցան և Ս. Պատրիարք Հայրը այս առթիւ օրհնեց Բաբազեան գերդաստանը, որուն պետը՝ Երուանդ էֆ. զանազան [illegible] մէջ կը նպաստէ Թաղին եկեղեցական և կրթական գործերուն։ Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ եւս գիշերեց Բաբազեանց բնակարանը և այսօր ժամը 3ին Գուրուչէշմէի ու կէս օրին Պէչիքթաշի վարժարանները այցելելէ յետոյ կը վերադառնայ Բերա՝ իր բնակարանը։

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը դրամական նուէրներ ըրաւ եկեղեցիին Սպասաւորին, Թաղին աղքատներուն և եկեղեցիին պաշտօնեաներուն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը գոհունակութեան և շնորհակալութեան գիր մը ուղղեց Իզմիրի առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Սրբազանին, որուն հրաւէրով և կարգադրութեամբ Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. սիրալիր ընդունելութիւն մը գտած էր [illegible] մէջ։

—Դպրեվանքի մատակարարական ճիւղի Պոլսոյ հոգաբարձու Ռուբէն էֆ. Քէլհեաճեան վաղը Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Արմաշ կը մեկնի մէկ շաբաթուան համար։

ԲԷՐԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը երէկ նիստ գումարելով խորհրդակցութիւններ կատարեց արհեստանոցի ծրագրի մասին, ի ներկայութեան ծանօթ արհեստագէտներու, որոնք հրաւիրուած էին խորհրդակցութեան մասնակցելու և այս առթիւ իրենց կարծիքը յայտնելու համար։ Առաջարկուեցաւ որ այդ մասնագէտները գրաւորապէս իրենց կարծիքը Թաղ. Խորհուրդին հաղորդեն մինչեւ յառաջիկայ կիրակի, պարզելով թէ ի՛նչպէս կարելի է Բերայի մէջ արհեստանոց մը բանալ, գործնական և նպատակայարմար ուղղութեամբ։ Թաղ. Խորհուրդը որոշած է այս առթիւ ուրիշ մասնագէտներու կարծիքներն ալ առնել։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս կը լսենք, միաձայն պաշտօնավարութենէ մը ետք իր հրաժարականը պիտի մատուցանէ Ազգ. Պատրիարքարանին։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ չորեքշաբթի օր հրաւիրուած է նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ Դպրաց Դասուն հաստատութեան 189րդ տարեդարձը ըլլալով, երէկ յատուկ հրաւիրմամբ Ս. Պատարագ մատոյց Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպ. Ճէվահիրճեան և քարոզեց ժողովրդական լեզուաւ մը բացատրելով օրուան տօնին ծագումը և Խաչին քրիստոնեաներու համար ունեցած նշանակութիւնը, մէջ բերելով ժողովուրդին ամէն դասակարգին մատչելի առակներ և ասացուածքներ։ Ն. Սրբազնութիւն յետոյ թուեց Դպրաց Դասուն եկեղեցիին մատուցած ծառայութիւնները և գովասանքով յիշեց երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Մէհտէրեանի՝ եկեղեցական երգեցողութեան բարելաւման համար տարած ջանքերը։ Ս. Պատարագին կը սպասաւորէին Տ. Ազան Համամճեան և Տ. Եզրաս Սալլեան վարդապետները։ Արարողութիւնները երգուեցան Եկմալեան միաձայնով, խիստ ներդաշնակութեամբ։ Ս. Պատարագի աւարտումէն վերջ Դպրաց Դասուն անդամները —60 հոգիի չափ— բարեյիշատակ Գազազ Ամիրայի օրերէն մնացած և վերջերս Էգնաեան ու Թավլճեան էֆ.ներու կողմէ նորոգուած ծանրագին շապիկներով զգեստաւորուած ելան, ուր կատարուեցաւ հանդիսաւոր հոգեհանգիստ հանգուցեալ դպրապետներու, դպիրներու, երաժիշտ դասատուներու և համայն բարերարներու համար։ Դպրապետի չգոյութեան պատճառաւ բարեյիշատակ Գազազ Ամիրայի շապիկը, որ տարին երկու անգամ երեւան կը հանուի, երէկ չգործածուեցաւ։ Եկեղեցին աւարտելէն յետոյ Փոխանորդ Սրբազանը հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցաւ դպիրներու ուսումնարանը, ուր Նորին Սրբազնութեան և բոլոր ներկաներուն պատուասիրութիւններ եղան։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիր փաստաբան Գրիգոր էֆ. Ագամեան մէկ տարեկան Արեւելք նուիրած է Գալֆաեան Որբանոցին։

ՄԱՀ
ՍԵՊՈՒՀ ԷՖ. ԲԼԱՏԵԱՆԻ

Ցաւով կը ծանուցանենք մահը Ազգ. Պատրիարքարանի Անցագրատան Դիւանի պետ Սեպուհ էֆ. Բլատեանի, որ մէկն էր Պատրիարքարանի վաղեմի պաշտօնեաներէն։ Հանգուցեալը երկար տարիներէ ի վեր կը պաշտօնավարէր խղճամիտ և անաչառ կերպով, մեծ ձեռնհասութիւն ցոյց տալով իր պաշտօնին կիրառութեան մէջ, մանաւանդ կալուածական կնճռոտ գործառնութեանց առթիւ։ Տարիներէ ի վեր կը տառապէր կուրծքի անողոք հիւանդութեամբ ու վերջերս ընդհատաբար կը յաճախէր իր պաշտօնատեղին և այս վերջին շաբաթներուն ալ եւս բոլորովին անկողնոյ կը ծառայէր։ Մօտաւորապէս 40 տարիէ ի վեր Անցագրատան Դիւանին մէջ կ'աշխատէր, և իրեն հետ գործ ունեցողները միշտ գոհ կը մնային իր փորձառութենէն և ուղիղ ընթացքէն։ Հանգուցեալը 75 տարեկան էր, ամուսնացած և զաւակներու տէր։ Ազգ. Պատրիարքարանը յանձին Սեպուհ էֆ. Բլատեանի կը կորսնցնէ իր մէկ կարող և իր ճիւղին մէջ մասնագէտ պաշտօնեան։ Իր օգնականն է Տիգրան էֆ. Նշանաճեան, որ արդէն բաւական ձեռնհասութեամբ կը վարէր նոյն պաշտօնը, իր պետին բացակայութեանը միջոցին։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալին ընտանիքին, Ազգ. Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն և պարագաներուն։

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը իմանալով իր վաղեմի պաշտօնեային մահը, իր ցաւակցութիւնները յայտնել տուաւ հանգուցեալին ընտանիքին։

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր և Տիկին Զարեհ Բլատեան և զաւակունք, Տէար Վահրամ Բլատեան, Տէր և Տիկին Սեպուհ Ալեքսանդրեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Արմենակ Շիրինեան և զաւակը, Տէր և Տիկին Սեպուհ Նավրուզեան, ինչպէս նաեւ Ազգ. Պատրիարքարանի Պաշտօնէութիւնը ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահն՝

ՍԵՊՈՒՀ ԷՖ. ԲԼԱՏԵԱՆԻ
ՏԵՍՈՒՉ
ԱՆՑԱԳՐԱՏԱՆ ԴԻՒԱՆԻ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ այս առաւօտ։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի 13 մայիս, ժամը 9½ին (Ը. Թ.), Մաքրիգիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին և մարմինը պիտի ամփոփուի տեղւոյն Ազգ. Գերեզմանատան մէջ։

Մաքրիգիւղ, 12 մայիս 1908

ԾՆԹ.— Մաքրիգիւղի կառախումբը Սիրքէճիէն կը մեկնի ժամը 4ին (Ը. Ե.)։

ԹԵՐԹԵՐԷՆ

Սեբաստիոյ հանգուցեալ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպ.ի, որուն մասին գրուեցաւ թէ ո՛չ իսկ տասը փարա ունի եղեր և կտակ ըրած է որ իրեն շիրիմ մը կանգնեն ժողովուրդին տասնական փարա հաւաքելով, այս անգամ, ինչպէս կ'իմանայ պաշտօնակից մը տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ.ի մասնաւոր մէկ նամակէն, հանգուցեալ Առաջնորդը 1000 ոսկի ձգած է Ս. Նշան վանքին համար և այդ գումարով կալուածներ գնուած են նոյն վանքին անունով։

— Մոսկուաբնակ բարերար աղա Յովհաննէս Ժամհարեանց, որ վերջերս խոստացած էր 30,000 ֆր. նուիրել Երուսաղէմի Ժառանգաւորացին, այս անգամ Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքին ղրկած է նոյն գումարը։

— Ռուսիոյ Ախալցխա քաղաքին մօտ գտնուող Բաղդադիկ գիւղին մէջ տարրական դպրոց մը բանալու համար 10,000 րուբլի նուիրած է Պ. Բագարատ Գէորգեան անուն բամպակի վաճառական մը։

— Հայ-Հռոմէականներու Պանտրմայի կ.-Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Մկրտիչ Վրդ. Մուրատեան, որ Պոլիս կը գտնուէր, շաբաթ օր վերադարձաւ իր պաշտօնատեղին։

— Տփղիսի Հայուհեաց Բարեգործական մարմինը վերջերս իր տարեկան նիստը գումարեր է ի ներկայութեան 4 անդամներու։ Նոյն մարմինին տեղեկագիրէն յայտնի եղեր է որ 7778 րուբլի մուտք և 7388 րուբլի ելք ունեցեր են, որով սնտուկին մէջ 389 րուբլի պատրաստ դրամ ունին։ Այս մարմինին կողմէ հաստատուած կար ու ձեւի աշխատանոցին մէջ 127 աշակերտուհիներ կ'աշխատին։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Սամաթիա, Յովհաննէս էֆ. Սամուէլօֆի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութեան հանդէսը Օր. Գոհար Ց. Սամուէլօֆի՝ փաստաբան Գրիգոր էֆ. Ագամեանի հետ, երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու ներկայութեան։ Օրիորդը Սամաթիոյ Ն. Վարդուհեան վարժարանին ընթացքը աւարտելէ յետոյ, օտար վարժարաններու մէջ ալ իր ուսումը կատարելագործած ըլլալով, զարգացած մտքի տէր և ընտիր ձիրքերով ու ընտանեկան խնամեալ դաստիարակութեամբ օժտուած է։ Իսկ Գրիգոր էֆ. Ագամեան, որ Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ Ատենադպրութեան պաշտօնը կը վարէ, ծանօթ փաստաբան Վռամշապուհ էֆ. Մանուկեանի [illegible] վկայեալ աշակերտն է ու ինքնօգնութեամբ յառաջանալով այսօր հրապարակի վրայ պատուաւոր դիրք մը կը գրաւէ։ Մեր շնորհաւորութիւնները։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 23)

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, մայիս 22.— Կը հաստատեն թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի պիտի ընկերանայ Չարին՝ Ռեվալի մէջ։ Կայսերական ընտանիքին անդամներէն շատերն ալ ներկայ պիտի գտնուին Անգլիոյ Թագաւորին և Ռուսիոյ կայսեր տեսակցութեան։

ԼՈՆՏՈՆ, 22 մայիս.— Պաշտօնապէս կը հրատարակուի թէ Թագուհին և Վիքթորիա իշխանուհին ալ պիտի ընկերանան Էտուարտ Թագաւորին ուղեւորութեան ի Ռուսիա։

ԼՈՆՏՈՆ, 22 մայիս.— Թայմզ Էտուարտ Թագաւորին Ռուսիա ուղեւորութեան առթիւ հրատարակած խմբագրականին մէջ կը գրէ.— «Թագաւորին և Ռուսիոյ կայսեր միջեւ յառաջիկայ տեսակցութիւնը բնական հետեւանքն էր անցեալ գարնան կնքուած այն անգլօ-ռուս դաշնագրին և այն փոփոխութեան որ յառաջ եկաւ երկու կառավարութեանց յարաբերութեանց և երկու ազգերու զգացումներուն մէջ։ Ընտանեկան յարաբերութիւնները, որոնք, ինչպէս յայտնի են, շատ անկեղծ և բարեկամական են, կրնային շատ կարեւոր դեր մը ունենալ այս պարագային մէջ ալ։ Բայց քանի որ կ'ըսուի թէ Թագուհին պիտի ընկերանայ Թագաւորին և Չարն ալ իր հետ պիտի ունենայ կայսրուհին, այս պարագան յայտնապէս ի վեր կը հանէ այս այցելութեան քաղաքական կարեւորութիւնը։ Եւ Ֆրանսա որ շատ օժանդակեց անգլօ-ռուս համաձայնութեան գոյացման, բնականաբար շատ գոհ պիտի ըլլայ այդ համաձայնութեան առաջին արդիւնքէն և ծայրն ալ նոր ապացոյց մը պիտի նկատէ անոր մէջ՝ այսինքն թէ այդ դաշնագիրով աւելի եւս պիտի ամրանդուի խաղաղութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Մենք այնպէս կը հաւատանք թէ այդ տեսակցութիւնը ազդեցութիւն պիտի ունենայ նաեւ Ծայր. Ասիոյ երկիրներուն վրայ, ուր անգլիական ոյժեր հիմա զբաղած են Հնդկաստանի հիւսիսային արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ նուաճել զանազան ցեղերու անհանդարտ շարժումները։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22 մայիս.— Էտուարտ Թագաւորին Ռուսիա ընելիք յառաջիկայ այցելութեան լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ամէն ռուս շրջանակներու մէջ։ Ամբողջ մամուլը թարգման կ'ըլլայ ընդհանուրին այս զգացումներուն։

ՊԷՐԼԻՆ, 22 մայիս.— Լօքալ Անցայկէր մէջ կէս-պաշտօնական կերպով հետեւեալը ըսուած է Էտուարտ Թագաւորին Ռուսիա այցելութեանը համար.— «Լոնտոնի լրագիր մը Էտուարտ Թագաւորին Ռուսիա ուղեւորութեան լուրը հրատարակելու առթիւ, անճահ խորհրդածութիւններ ըրած էր Գերմանիոյ դէմ։ Կը պատասխանենք թէ Անգլիոյ կողմէ բարեկամօրէն տեղեկութիւն տրուած է վեհապետաց յառաջիկայ տեսակցութեան վրայ։ Պերլինի կարեւոր շրջանակներու մէջ հետաքրքրութեամբ և համակրութեամբ կը վերաբերուին այդ տեսակցութեան։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22 մայիս.— Ռուսիոյ և Ճափոնի կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւններ կատարուեցան քաղաքական յանցաւորները փոխադարձաբար իրարու յանձնելու խնդրոյն վրայ։ Ճափոնի կառավարութիւնը կը մերժէ յանձնել։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ, 22 մայիս.— Ելմտից նախարարը այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ, 1909ի ելմտացոյցի ծրագրի մասին տրուած բացատրութեանց առթին ըսաւ թէ թէպէտ ժամանակը որոշուած չէ դեռ հաստատապէս թէ երբ, բայց կառավարութիւնը մտադիր է մենավաճառի վերածել քարիւղի զտումը, ինչ որ [illegible] բարձրացման համար միջոցները առաջուց պատրաստելու ծառայող յայտարարութիւն մը կը համարուի։

ԲԷՔԻՆԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԴԵՍՊԱՆԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22 մայիս.— Պ. Քորոսդովէց, որ Փորդսմաութի հաշտութեան դաշնագրին յանձնաժողովին անդամ էր, Բէքինի մէջ ռուսական դեսպան անուանուեցաւ։ Բէքինի ռուսական դեսպանին ընտրութեան համար, որ գրեթէ երեք ամիսէ ի վեր բաց մնացած էր, Ռուսիա մեծ դժուարութիւն կրեց, վասն զի այս անգամ կ'ուզուէր այնպիսի անձ մը դեսպանութեան կոչել Բէքինի մէջ որ կարենար Ռուսիոյ դիրքը զօրացնել։ Դիտաւորութիւն կար զինուորական մը ղրկել Բէքին, բայց ի վերջոյ յարմար դատուեցաւ փորձառու և կարող դիւանագէտ մը ղրկել հոն։ Պ. Քորոսդովէց երկար ատեն պաշտօն վարած է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, կարեւոր գիրք մը հրատարակած է Չինաստանի վրայ և վերջին պատերազմէն առաջ, Փորդսմաութի մէջ հաշտութեան դաշնագրին բանակցութեանց մէջ ալ նշանակելի գործակցութիւն մը ունեցած է։ Կոմս Վիդդէ իր հետ Փորդսմաութ տարած էր այդ երիտասարդ դիւանագէտը, որ շատ լաւ ու մօտէն ճանչնալով Ծայրագոյն Արեւելքը, մեծ ծառայութիւն մատոյց խաղաղութեան յանձնաժողովին, և վերադարձին պաշտօնի կոչուեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնատան այն ճիւղին ուր կեդրոնացած են Ծայրագոյն Արեւելքի գործերը։ Հոն Քորոսդովէց մեծ ազդեցութիւն ձեռք բերաւ Ռուսիոյ Ծայրագոյն Արեւելքի քաղաքականութեան վրայ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 24 մայիս.— Սակարանին մէջ գիները նուազ հաստատուն են։ Ֆրանսական Ռանթը, որ [illegible] ապահովութիւն մը կրած է եկամուտի տուրքի ծրագրին նկատմամբ Երեսփ. Ժողովին մէջ կատարուած վիճաբանութիւններէն, 12 սանթիմ եւս կորսնցնելով 96.75 եղաւ։ Օտար արժեթուղթերն ալ այնքան լաւ չեն։ Ռուսական արժեթուղթերու համար վաճառումներ կը կատարուին։ Բոլոր գիները ազդուած կ'երեւան Նիւ-Եորքի մէջ տեղի ունեցած գիներու մեծ անկումէն, Օսմ. արժեթուղթերու գիները հանդարտ են։ Իւնիֆիէ [illegible] բաժնեթուղթերը 365 ֆր. փակուեցան։ Ռիօ Թինթօն կը վաճառուի։ Գալթա [illegible] աւելի տկար է՝ 446։ Կապարի գիները տկար են։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ միջազգային արժեթուղթերուն գիները անփոփոխ են, բայց ամերիկեան արժեթուղթերու մասին մեծ իրարանցում կը տիրէ՝ Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ գիներու անկման հետեւանքով։ Երկաթուղիներէն շատերը միջին հաշուով մէկուկէս «քուան» կորսնցուցին։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերու գիները անփոփոխ են։

—Ֆռանսուա Քոբէ երէկ մեռաւ։

—Ֆալիէրէ ծովակալը Մորոքի ջուրերէն ետ կոչուելով, երկրորդ կարգի ծովակալ անուանուեցաւ։ Անոր յաջորդեց Պէրէյիւ երրորդ կարգի ծովակալը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորը, երէկ, ընդունեց գերման քաղաքապետները։

ՎԻԷՆՆԱ.— Կայսրը մերժեց արտաքին գործոց նախարար պարոն Էրէնթալի և Շէնէյխ Պէրգէլէյ զօրավարին հրաժարականները։

ՓԱՐԻԶ.— Ռըվիւ Ժէնէռալ տէ Սիանս ուղեւորութիւն մը կը կազմակերպէ, որ Իլ տը Ֆրանս շոգենաւով պիտի կատարուի մինչեւ Սպիտակ ծովը՝ Նորվէկիայէն և հիւսիսային Ռուսիայէն անցնելով։ Մեկնումը յուլիս 15ին պիտի կատարուի Տէօնքէրքէն։ Շոգենաւը պիտի հանդիպի նաեւ Հիւսիսային [illegible]՝ բեւեռային Ովկէանոսի մէջ, և Լաբոնիա ու Բէլա Թերակղզին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ նոր ընդհարումներ կատարուեր են Ճափոնցիներու և Քորէացիներու միջեւ։ Այս վերջինները ծանր կորուստներ կրելէ ետքը փախեր են։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ճարտարագէտներու համաժողովը աւարտեց իր աշխատութիւնները և որոշեց 1911ին նորէն գումարուիլ Հռոմի մէջ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին, կայսրուհին, կայսեր մանչ զաւակը և արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի ալ Նիքոլա Բ.ի հետ Ռեվալ պիտի երթան, ուր պիտի հանդիպին Անգլիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին։

—Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին յունիս 5ին ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Ռուսիա։ [illegible] շոգենաւ նստելով յունիս 9ին Ռեվալ պիտի ժամանեն, ուր երկու օր պիտի մնան։

ՊԷՐԼԻՆ.— Կեդրոնական ու արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ բուռն փոթորիկներ ծագած են՝ մեծ վնասներ պատճառելով։ Պերլինի մէջ [illegible] տեղատարափ անձրեւ մը ողողումներ առաջ բերաւ, մանաւանդ քաղաքին հիւսիսային արեւմտեան կողմը և կենդանաբանական պարտէզին մէջ, ուր ջուրը 70 սանթիմէդր բարձրութեան հասաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Անգլիոյ Թագաւորին հետ, Ռուսիոյ կայսեր տալիք այցելութեանը միջոցին, պիտի գտնուին նաեւ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Չարլս Հարտինկէն զատ, Պետերսպուրկի անգլիական դեսպան Սըր Արթուր Նիքոլսըն։

ՀՌՈՄ.— Այսօր կատարուեցաւ երկրագործական միջազգային կաճառին բացումը։ Ներկայ էին Թագաւորը, Թագուհին, նախարարները, ծերակուտականներ, երեսփոխաններ և դեսպաններ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնի պատշաճ յարմար ճառ մը խօսելով ծափահարուեցաւ։

ԹՐԻԷՍԹԷ.— Նոր խոշոր շոգենաւ մը ծովը իջեցուեցաւ՝ Մարթա Ուաշինկթըն, որ Թրիէսթէէն Նիւ-Եորք պիտի երթայ 14 օրէն, Բաթրաս ու Բալէրմօ հանդիպելով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լուզիդանիա շոգենաւը 3 ժամ 35 վայրկեանի կանուխ հասաւ Լոնտոնէն Նիւ-Եորք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10|23 Մայիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Ք. Կ. Օ. Ց.	105 02
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	180 —
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ 12|25 Մայիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Ք.Կ. Օ. Ց.	104 38
» » » ժամը 5ին Ք.Կ.	»	104 35
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	180 —
» » ժամը 5ին	»	180 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	431 —
[illegible] երկթ. Զարաթ. Ա.ակցի Ք. Կ.	»	514 —
» » » Բ.ակցի Ք. Կ.	»	510 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ց.	16 50
Ծերքեթի Խայրիէ	»	38 —
Ծերքեթի Խայրիէի հիմնադիր	»	3 65
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 25
Օսմ. Ծխախոտ	Ք. Կ	18 30
Տրամուէյ բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	7 15
» ժուիսանս		3 —
» պարտաթուղթ		480 —
Թրամուէյ	Ֆր.	47 25
Տերգոսի Ջուրի Ընկ.		314 50
Գալիա Քարա Այտըն Ք. Ք.		— —
Միտիլլի պանքա	Ա. Ց.	5 —
Նէճիպ Քէօֆա Թրամ. բաժնեթղթ.	»	2 —
Սալօնիքի պանքա		134 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 23 Մայիս

Միացեալ Օսմ. պարտք.	) գոց.	Ա. Ց.	96 25
	) գոց.	Ք.Կ. »	96 25
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	180 75
Թրամուէյ		»	48 50
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	726 —
Իզմիրի բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	»	433 —
Գալիա Քարա Այտըն		»	446 —
Օսմ. մաքսատուն		»	502 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	96 75
Թրքաց Լիրան		»	182
Ռուսական 5 %	Ք. Կ.	»	98 25
Իտալական Ռանթ		»	104 10
Սպանիական արտաքին		»	94 72
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 125
[illegible] Ֆրանս. Պանքայի		»	2 75

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԷՏ Ք. ԷՖ. ՍԻՆԿՐՈՍ
ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԲԺՇԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Յ. ԷՖ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ԹԻՒ 15290

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17|30 ապրիլ 1908

Տեարք Ժ. Բաքալօտնօ և Ա. Սթեֆանիտի,

Արեւելեան Ընկերութեան յունական ՎԱՐԷՔԻՆԱ անուն նիւթը գիտական վերլուծումի ենթարկած ըլլալով կը վկայենք թէ ձեր հրահանգներուն համեմատ գործածուելու պարագային՝ ճերմակեղէնները ո՛չ կը մաշեցնէ եւ ոչ ալ կ'ուրէ. ընդհակառակը ճերմակեղէնին օգտակար է և լուացքի վնասակար հետեւանքներէն զերծ կը պահէ։ ՎԱՐԷՔԻՆԱ հականեխիչ ուժ մըն ալ ունի։ Այս յատկութեանց պատճառաւ ՎԱՐԷՔԻՆԱ մեր կողմէ ջերմապէս կը յանձնարարուի հանրութեան։

Յ. Ս. ՃԷԼԱԼԵԱՆ   Ս. Լ. ՍԻՆԿՐՈՍ

Վարէքինա % 75 խնայողութիւն մըն է ընտանիքներու համար։ Ամէն տեղ փնտռեցէ՛ք Վարէքինան, որուն սրուակը 5 ղրուշ է։ Վարէքինայի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչներն են Պ. Պ. Ժ. Բաքալօտնօ և Ա. Սթէֆանիտի, Ղալաթիա, Պաղտատ խան, թիւ 7։ Թուրքիոյ համար պատուաւոր ներկայացուցիչ մը կը փնտռուի։ 15—7

ԳԱՌՈՒՄԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ, ԲԵՐԱ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՋԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ
Ամեն ճիւղերու մէջ գտնուող
աժան վաճառքներէն հետեւեալները
առաջ բերենք միայն

ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Բոնժէ պաթիսթէ, ասեղնագործուած	20
ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Ճապոնական ձեւով	27
ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Ժանեակէ, խիստ աժան	50
ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԵԼՕՐ	գծաւոր կտաւէ	130
ՔԱՇ-ԲՈՒՍԻԷՐ	Նոր գոյներով	70
ԺԻՒՓԵՐ	Կտաւէ	20
ԺԻՒՓԵՐ	Բիքէէ	18
ԺԻՒՓՕՆՆԵՐ	Լաւ թաֆթայէ, կրկին քղանցքներով, ամէն գոյնէ, բէքլամի ապրանք	95
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ	Զանազան գոյներով շատ վայելուչ	14
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ	Ցանթեզի գեղեցիկ կոթով	20
ՍԵՂՄԻՐԱՆՆԵՐ	Նոր ձեւով եւ շատ դիմացկուն	22
ԳՕՏԻՆԵՐ	Առաձգական մետաքսէ	12

2

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ
ԳՈՒԲՕՆՆԵՐ
ԻՐԵՆՑ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔԻՆ ԿԷՍ ԳԻՆՈՎ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանւոյն տակ պաշտօնով գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթնասունհինգը պարգեւներու և մորթիններու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու մորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի սարեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նշանաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Ցիշեալ կտորակաւոր տոմսակները՝ մէջերէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամարլըին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**500000**	**500000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**1200000**	**1200000**
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէյկէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Գալաթայ մասնաճիւղը այս անգամ իր պողպատեայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղերուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ գանձք, արժէթուղթ, գոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Սոյն պողպատեայ մթերանոցին քով՝ դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ սրահ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մասնաւոր պիտի կրնան գործել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բացի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ տօնական օրերը՝ հետեւեալ ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը 7½էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12½ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պողպատեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնել վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—8

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Տեառ Ժօզէֆ Ապրավանէլ իրաւունք չունի Ընկերութեան անունով գործելու և ապահովագրական գործ կատարելու իր հաշւոյն, այլեւս դադրած ըլլալով Ընկերութեան ապահովագրական միջնորդի պաշտօնէն։ 30—13

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կոխմբ. երու երթեկման.
1908 մարտ 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կայարան		Կոխմբ. 622 Ապր. եւ Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաչին խան		11 31
Զումրա		12 15
Արըգ էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 22
Գարաման	ժմն. մեկ.	1 43 1 58
Սիտրովա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 14
Ալաճա		4 50
Էրէյլի	ժմն. մկն.	4 15 4 45
Պուլկուրլու	իրիկուն ժմն.	5 —

ԴԱՐՁ

Կայարան		Կոխմբ. 621 Ապր. եւ Ճմբ Իրիկուն
Պուլկուրլու	մկն.	5 20
Էրէյլի	ժմն. մկն.	5 38 7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճա-Տէրպէնտ		8 33
Սիտրովա		9 11
Գարաման	ժմն. մկն.	9 32 9 55
Մանտասուն		10 24
Արըգ էօրէն		10 57
Զումրա		11 30
Գաչին խան		12 06
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	12 35

50—26

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը, նաւապետ Կաթէնչի, կիրակի, 24 մայիս 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 26 մայիս 1908 (Ը. Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Մենզալէ շոգենաւը, Նաւապետ Տամիր, մայիս 23ին կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Մայիս

Դշ. 13|26 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտ ու Սուէզ ալ նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 13|26 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Խէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 14|27 Սեվաստոպոլ ժամը 0ին։
Եշ. 15|28 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Տրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 17|30 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—32

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Ենի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գափու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այվըզեան, Եմին-Էօնիւ, Պահչէ Գափու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս շուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա Հատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտօս Եօանիտէս, նամականատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստեֆանօ, Բէշլեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Բայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Գոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—11

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Նաւակք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տամինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Տիբէր	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթրաթօ	2377	Տրաքօ	1718	Հումպէր	595	Մոնդէվիդէօ		Ույէս	1208
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էկզօ	3464	Իտաքօ	5640	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1030	Օտիօ	4100	Թոքիօ	3327
Պէյրօ	1371	Էցոգօ	1841	Քլէօ	1055	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	245
Դարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոճօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դոզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքաքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Քլիթուն	239
Սօրէթօ	1831	Գալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1648	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1850
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոճէր	1789	Թորօ	
Դարօ	895	Կրանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րաղազէա	186	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Քոլենցօ շոգենաւը, նաւապետ Գրանթօն։
Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Միկասօ շոգենաւը, նաւապետ Թորբ։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—26

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 26ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն
Յնս. 1ին, Ֆրիժի, Անատ. եզերքէն
Յնս. 9ին, Իմերեդի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 28ին, Ժօնի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յնս. 2ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա
Յնս. 10ին, Իմերեդի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յնս. 16ին, Ժօնի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ Փարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—26 Թ. ԲԸՖՈՒԼ

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ։

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էպնիյէսի անպարը խարճէսի իչին պիր սէնէլիք քէօմիւր զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ թիմուր վէ պօխա մէվգէի միւնագասայա վազ օլունմուշ օլմաղընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիաթը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին հէյէթէ թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհա քէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 7 մայըս 324 3—2

* *

11 քիլօլըգ Ֆուրնիէ էքսթրա սարայմաչէթ մօմը պէհէր սանտըղը մէճիտի նիյմիտէն 73 ղուրուշ 50 սանթիմ, 11 քիլօլըգ Կօսա էքսթրա սարայմաչէթ մօմը պէհէր սանտըղը 71 ղուրուշ 50 սանթիմ, 10 քիլօլըգ Կօսա էքսթրա սարայմաչէթ մօմը պէհէր սանտըղը 64 ղուրուշ 50 սանթիմ։

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էրզագ անպարը իչին պիր սէնէլիք քէօմիւր զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ պալադա նէվի վէ ճինսի մուհարրէր մօմլար շէրայիթը մուգարրէրէ տահիլինտէ օլմագ իւզրէ հիզալարընտա մուգայյէտ ֆիաթլէ թալիպ ուհտէսինտէ օլուպ մայըսըն 12ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ օնտա գաթ իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիաթը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին հէյէթէ թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհա քէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 7 մայըս 324 3 2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումէլիի Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը

Ռումէլիի Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 230րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մայիս 19/1 յունիսին, կէս օրէն առաջ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին, հրապարակաւ, ելմտական, Հանրօգուտ Շինութեանց և Օսմ. Կայս. Պանքային պատուիրակներուն մասնակցութեամբ։ 5—2

Կ. Պոլիս 7/20 մայիս 1908

* *

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. Հրամանագրին Ե. և ԺԳ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յաւելուածական հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն հետեւեալ թիւերը, 34,319, 212,816, 275,650, 1,819,687, 1,819,688, 1,819,689 1,819,690, որոնք պարգեւ շահած են 1878 յունիս 1ի վիճակահանութեան մէջ և տակաւին չեն գանձուած, 1908 յունիս 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 20—19

* *

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նաւազուրդի կը դնէ սա վառելանիւթերուն հայթայթումը.— 625 չէքի (250 քիլօ վառելափայտ մէջէ և 3800 քիլօ փայտածուխ, յանձնելի

250 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին։

30 չէքի վառելափայտ՝ Կ. Պոլսոյ տեսչութեան։

240 չէքի վառելափայտ՝ Գասըմ Փաշայի մթերանոցին։

65 չէքի վառելափայտ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան։

40 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի Ղալաթիոյ գրասենեակին։

1500 քիլօ փայտածուխ՝ Հանր. Պարտքի կեդր. տպարանին։

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին։

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան։

300 քիլօ փայտածուխ՝ Գասըմ Փաշայի մթերանոցին։

Առժամեայ նաւազուրդը տեղի պիտի ունենայ մայիս 21/3 յունիսին, և վերջնականը՝ 24/6 յունիսին։ Առաջարկներուն յանձնումը պէտք է կատարուի վերջնական նաւազուրդին յաջորդող երկու ամիսներուն մէջ։ Առաջարկները պէտք է յղուին կնքեալ պահարանով և յանձնառուները պարտին %ին 10 դրամական երաշխաւորութիւն մը տալ, իբր ապահովութիւն իրենց յանձնառութիւնները գործադրելու մասին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

30/13 մայիս 1908 6—3

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (158)

ԺԱՔ ՊՐԻԵՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Ա.

Իրեն այնպէս կը թուէր որ բրտօրէն կը ծեծէր Մարթը և հաճոյք կ'զգար տառապեցնելէն։ Յետոյ իր հրակէզ շրթունքներով տաք համբոյրներ կը դրոշմէր և խուլ գգուանքներ կը շռայլէր Մարթի, հարուածներուն հետքը կորսնցնել տալու համար...

Այդպէս կ'անցնէր գիշերները. յետոյ ընկճուած, ջախջախուած ու անէացած կ'արթննար։ Սենեակին մէջ կը թափառէր մինչեւ այն ատեն, երբ ա՛լ ուժասպառ, բազմոցին վրայ կ'իյնար. ծանր ու հիւանդոտ քուն մը զինքը հոն կը գամէր ատեն մը։ Ոչ մայրը, ո՛չ պառաւ Իրէնօ սկզբան չկրցին իր սենեակէն ներս մտնել ու համոզել։ Ալպէր չէր ուզեր տեսնել զանոնք ու խօսիլ հետերնին։ Բայց երիտասարդ մը չի կրնար երկար ատեն փակուած մնալ սենեակի մը մէջ։ Օրին մէկը դուրս ելաւ և սկսաւ պտըտիլ դաշտերուն մէջ։ Յաջորդ օրը նորէն դուրս ելաւ և դարատափնին ամայի նրբուղիներուն մէջ պտտեցաւ։ Բայց միշտ կը խուսափէր մարդոցմէ և ո՛չ մէկուն հետ կը խօսէր։ Աշունը եկած է, որ Բրօվանսի համար ամենէն գեղեցիկ եղանակն է։ Այնքան թափանցանց քաղցրութիւն մը ունի որ կարծես ամէն սրտերու մէջ կը զեղու ապրելու բերկրութիւնը, և լաւագոյն կը դարձնէ զանի։

Մալկի գեղեցիկ դարատափին մէջ, ջրանցքին երկայնքը, ծառերուն տերեւները գունաթափ եղած էին այլազան երանգներով։ Օդը ջինջ ու թափանցիկ էր, և բլուրներուն վրայ տրեւուն մայրամուտքը այն գեղեցիկ տեսարաններէն մէկն էր, զորս դիտելով մարդ չի կշտանար և չի յագենար։ Իրիկուն մը, Ալպէր հեռուէն կը դիտէր, իր մօտ անցած դարձածին անտարբեր, երբ լսեց որ դողդոջուն ձայն մը կ'արտասանէր իր անունը.

— Պարոն Ալպէր։

Այս վերջինը ուզեց խոյս տալ, բայց աչքերը խոնարհեցնելով տեսաւ խեղճ երիկ մարդ մը, տարիքի բեռան տակ կքած և որուն նայուածքը անձկութեամբ ու նուաստութեամբ լեցուած էր։ Ալպէր չհամարձակեցաւ խուսափիլ այդ մարդէն։

—Պարոն Ալպէր, ներեցէ՛ք որ ձեզ անհանգիստ կ'ընեմ, ըսաւ ծերունի մը։ Ինչպէս գիտէք, գլուխ ցուցնող մուրացկան մը չեմ. շատ պէտք ունենալուս համար է որ ձեզ եկայ գտայ։

Ցուցամէջն դողդոջուն ձայնով խօսող այդ ծերունին ծերուկ գիւղացի մըն էր, տանիւք մեծցի և կայտառ երիտասարդ մը. աշխատասէր էր և տասուն կանուխ գործին գլուխը կ'անցնէր։ Բայց տարիքն ու հիւանդութիւնը զգետնած էին զինքը։ Գաւազանի մը վրայ կրթնած կը քալէր։ Մեծ բանի մը օգտակար չէր. նոյն իսկ աշխատանքները չէր կրնար պահպանել՝ սրունքներուն տկարութեան պատճառաւ։ Մալկի մօտիկ գտնուող շատ փոքր տան մը մէջ կը բնակէր. իր տղաքը բախտի ձախողութիւններ կրած ըլլալնուն, իրենց հօր չէին կրնար օգնել։ Ալպէր շատոնց կը ճանչնար այդ մարդը։ Գիտցի էր, որուն աշխատիլը տեսած էր տան մէջ և որուն նկատմամբ յարգանք կը զգար, պարկեշտ մարդ մը և լաւ մշակ մը համարելով։ Ուստի ճիգ մը ըրաւ. իր տաղտուկը չմատնելու համար, զոր կը զգար այդ այցելութեան առթիւ։

—Հայր Ռուսէ, ամէն մարդ գիտէ թէ գլուխ ցուցնող մուրացկան մը չէք, և այդ պատճառով է որ ձեր բարեկամները միշտ պատրաստ են ձեռքերնուն եկածը ընելու ձեզի։

—Պարոն Ալպէր, ձեր ազնուութիւնն է որ այդպէս կը խօսիք։ Մնաց որ՝ աղքատներուն միշտ կը կարեկցիք։

Ալպէր հառաչեց և կարճ կապելու համար հայր Ռուսէի համակիր խօսքերը, որոնք դժնդակ կը թուէին այդ պահուն, սա հարցումը ըրաւ.

—Հայր Ռուսէ, ինչ կը փափաքիք որ ընեմ ձեզի համար։ Հաւատացէ՛ք որ հաճոյք մը պիտի զգամ ատոր մէջ...

—Ինծի համար չէ, ըսաւ ծերունին գլուխը ցնցելով տխրօրէն։ Ես ո՛չ մէկ բանի պէտք ունիմ, բացի գերեզմանոցին մէջ ունենալիք տեղէս։ Իմ աղջկանս համար խնդիրք մը ունիմ. հեգ կինը շատ տառապանքներ կը կրէ։

Արցունք մը տեսնուեցաւ գեղջուկին աչքերուն մէջ։ Ձեռքին ներհակ կողմովը երեսը սրբած միջոցին ամբողջ մարմինը կը դողար, գաւազանին վրայ կրթնած։

—Հայր Ռուսէ, գիտեմ այդպէս ըլլալը, պատասխանեց երիտասարդը այդ մարդուն հանդէպ ակամայ խանդաղատած, որուն վիճակը յուզած էր իր գութը։ Բախտը անողոք գտնուած է ձեզի և ձեր ընտանիքին նկատմամբ։

—Ա՛հ, այնպէս է, պարոն Ալպէր։ Չեմ ուզեր գէշ խօսիլ բարին Աստուծոյ վրայ, բայց ինծի այնպէս կը թուի որ շատ անարդար կը գտնեմ երբեմն։

—Իրաւունք ունիք, ազնիւ մարդ։ Բայց ինչ ընենք։ Ամէն մարդ պէտք է համակերպի իր ճակատագրին և կարելի եղածին չափ իր ակօսը պեղէ, թէև ամէն ինչ հակառակ ըլլայ իրեն։ Պէտք չէ վհատիլ։

—Անտարակոյս, այդպէս ընելու է։ Բայց յաճախ շատ դժնդակ է։

—Հարկաւ, պատասխանեց Ալպէր հառաչելով, որ այդ միջոցին ինքզինքին վրայ կը խորհէր, մինչ տափակ մխիթարութիւններ կը շռայլէր գիւղացիին։

Հեգ երիտասարդը կ'ըմբռնէր այդ տարաբախտ մարդուն վիճակը, որուն բովանդակ կեանքը ցաւով և վիշտով լցուած էր, առանց փոխարինութեան։ Իր կինը և զաւակներէն մէկ քանին կորսնցուցած էր։ Թոռներէն մէկը հիւանդոտ էր. ուրիշ մը, հակառակ աչքին տակ բարի օրինակներ ունենալուն, կանուխէն հեռացած էր այն ճամբուն, որ պատժական ատեան կ'առաջնորդէ և թերեւս Եղեռնադատ Ատեան։

Աղջիկներէն մէկը այրի էր և ապրուստ բոլորովին զուրկ։ Սակայն պարտէր սնուցանել և մեծցնել հինգ փոքրատի տղաք և ցաւագար մեծ զաւակ մը, որ յորդ արցունքներ կը թափէր, ամէն անգամ որ խօսք կ'ըլլար զինքը հիւանդանոց դնելու։ Բայց խեղճ կինը քաջութիւն չունէր իր զաւկէն բաժնուելու։ Հայր Ռուսէ իր ուժերն ու օրերը սպառած էր, ապերախտ հողին վրայ աշխատելով ամառը արեւուն հրակէզ ճառագայթներուն տակ, իսկ ձմեռը անձրեւուն և հովին ներքեւ, իր ընտանիքը ապրեցնելու միակ յոյսով։ Վարձատրութիւնը մեծ բան մը չէր. միջակ կամ անբաւական սնունդ մը հազիւ կրնար ճարել։ Ծեր ու անկար դարձած, իրեններուն թշուառ ու անձուկ վիճակը կը դիտէր անզօր կերպով. Ահա էր կեանքի մէջ ունեցած բաժինը։

—Այս մարդը ո՛րքան իրաւունք ունի ճակատագիրը անիծելու, կը խորհէր Ալպէր։ Սակայն ինէ աւելի դիւրաւ կը համակերպի իր ճակատագրին։

Ալպէր երկար հառաչ մը արձակեց. յետոյ աւելի քաղցր ու սիրալիր ձայնով մը պատասխանեց.

—Ո՛հ, հայր Ռուսէ, ատենը ուշ է և պէտք է տուն դառնալ... Դեռ ինծի չըսիք թէ ի՛նչ է ուզածնիդ։ Ինչ որ ձեռքէս կուգայ՝ պիտի ընեմ։

—Աւասիկ, պարոն Ալպէր։ Աղջկանս կրտսեր զաւակը զօրագունդին մէջ կը գտնուի...

—Այո՛, գիտեմ։ Արդէն իսկ յանձնարարած եմ իր ջոկատի հարիւրապետին...

—Նոյն իսկ տասնըհինգ օրուան արձակուրդ մը ձեռք ձգեցիք անոր համար։ Պարոն Ալպէր, հաւատացէ՛ք որ շատ երախտապարտ ենք ձեզի։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՈՇԱՃԵԱՆ